

agrupació excursionista

talaia
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 270 - OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 2000

OUTDOOR ADVENTURES COMPANY

OUTDOOR ADVENTURES COMPANY
MONTAÑA - KAYAK - ARQUERIA

Esports d'aventura
Organització d'activitats
Caiaç de mar - Expedicions
Incentius per a empreses
Venda de material

Bailén, 12 - 08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 810 11 25 - Fax: 93 810 14 24
E-Mail: odacoutdoor@retemail.es

SORTIDES D'ESQUÍ
Organització tècnica GC 29 MD

NO LIMITS

S P O R T

Estem amb tu

10% dte. per a tots els socis

Vilanova i la Geltrú
Rbla. Ventosa, 3-5
Tel. 93 815 50 98

Vilafranca del Penedès
C/ Santa Digna, 3-5
Tel. 93 817 21 50

FEROPTICA

Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT

EL PERQUÈ DE LA VARIETAT

EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**LA PARELLA DE VIDRES DE
SOL GRADUATS 4.900 PTES.**

Rambla Principal, 55 (Bulevard Diana)

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

VIDRES VILANOVA

roure

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. 93 893 61 34
Fax 93 893 17 96

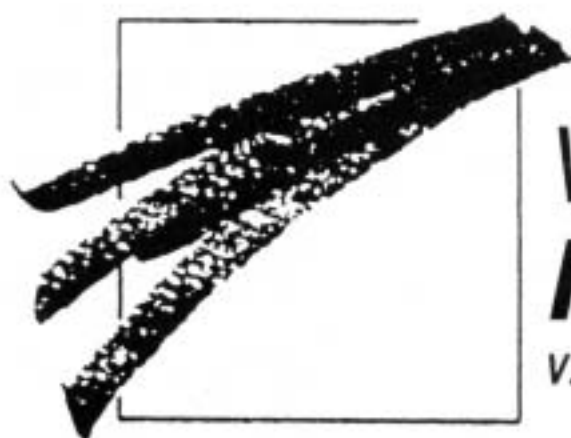
OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. 93 893 15 92 - 93 893 87 07
Fax 93 893 17 99

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 93 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

VIATGES
INTERGAVA

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN

OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 93 814 43 53 - Fax 93 814 28 07 - VILANOVA I LA GELTRÚ

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.teleline.es/personal/aetalaia>
a/e; aetalaia@suport.org

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

OCTUBRE - NOVEMBRE - DESEMBRE DE 2000 • Núm. 270

EDITORS

Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT

Salvador Belchi i Ibáñez

SECRETARI

Andreu Ferrer i Paterna

CONSELL DE REDACCIÓ

Josep Blanes i Minguez
Salvador Butí i Papiol
Blanca Forgas i Pulvert
Carles González i Nogués
Agustí Poch i Parés
Joan Raventós i Hill
Jordi Vidal i Simon

IMPRESSIÓ

Gràfiques Uopart
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Noya
Tel. 93 891 03 12
DIPÒSIT LEGAL
B-24.619-90
PREU DE VENDA
500 PTA
TIRATGE
600 exemplars

Foto portada: Ascensió al Tuc de Bacivèr (Val d'Aran)
Autor: Joan Raventós

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencionin el nom de la revista, el títol de l'article i el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'A.E. Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indica el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autoria. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en full DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines.

El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o dispositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autoria aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al dors de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a molt a final del segon mes de cada trimestre: febrer, maig, agost o novembre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

- 5 **EDITORIAL**
Consell de redacció
- 6 **NI MEITAT ENLLÀ, NI MEITAT ENÇA: LA Cerdanya**
Antoni Ordovàs
- 8 **XXXVIII Sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" LA MOLA DEL LORD**
Salvador Butí
- 10 **LA PEIRA ESCRITA**
Salvador Butí
- 12 **UN PASSEIG AMB LLIBRE**
Queti Vinyals
- 14 **LES ACTIVITATS DELS MÉS JOVES**
Secció d'Infants i Joves
- 17 **CHIMBORAZO 2: Amb el teu permís... i el meu egoisme**
Andreu Ferrer
- 20 **CRÒNICA DEL "COTARRO" TALAIENC**
Consell de redacció
- 26 **XIX MOSTRA DE BOLETS**
M. Carme Barceló i Martí
- 28 **EL PUIGSACALM PER LA CANAL FONDA**
Joan Raventós
- 30 **ASCENSIÓ AL TUC DE BACIVÈR**
Joan Raventós
- 32 **CORDILLERA REAL DE BOLÍVIA**
Jordi Pons i Joan López
- 36 **LA VALL D'ÀRREU, ENTRE L'AMENÇA I L'ESPERANÇA**
Comissió de Medi Ambient
- 40 **MASELLA - LA MOLINA (ALP 2500)**
Josep Blanes
- 43 **GR-107 Camí dels Bons Homes PORTA - L'HOSPITALET**
Agustí Poch
- 45 **GR-107 Camí dels Bons Homes L'HOSPITALET - MERENÇ DE LES VALLS**
Agustí Poch
- 47 **GR-3 La Catalunya interior TÀRREGA - VERDÚ - GUIMERÀ**
Josep Blanes
- 50 **GR-3 La Catalunya interior GUIMERÀ - VALLBONA DE LES MONGES**
Josep Blanes
- 53 **NOTÍCIES I COMENTARIS**
Consell de redacció

editorial

Aquest darrer trimestre del 2000, i concretament el passat 21 d'octubre, la nostra Federació, la que agrupa totes les entitats que practiquem aquesta activitat que se'n diu excursionisme, la FEEC o Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, finalment i després de molts esforços i moltes gestions, ha aconseguit ser acceptada com a membre de ple dret de la Unió Internacional d'Associacions d'Alpinisme, més coneguda com la UIAA.

Des d'aquesta Revista i en nom de tota la Talaia, ens congratulem d'aquest esdeveniment, el qual confirma el reconeixement del caràcter muntanyenc i l'estret lligam amb l'alpinisme, que comporten les activitats que sota el genèric nom d'excursionisme es practica a les nostres entitats. De fet, des de sempre, la UIAA havia mostrat recels d'una Federació que no portava explícitament indicat el nom d'alpinista, tot i l'extens curriculum de conquestes en el camp dels esports de muntanya que tenim la gent de casa nostra. Si bé cal dir que l'excursionisme català ja tenia una bona però reduïda representació a la UIAA, ja que des de 1932, una sola entitat com és el veterà Centre Excursionista de Catalunya es constituïa en membre fundador, en el congrés que s'havia celebrat a Chamonix.

Però no és aquesta la primera fita internacional aconseguida, perquè la FEEC, des dels anys 80, és membre de l'European Ramblers Association (ERA), associació amb la qual col·labora en el desenvolupament dels Senders de GR i la seva xarxa europea. Igualment és membre de la Federation of Sport at Altitude (FSA), la qual promou l'esport d'alçada i en especial les curses d'alta muntanya. També és membre fundador del Comité International du Ski Alpinisme de Competition (CISAC), promotor de les curses d'esquí de muntanya, organisme que finalment s'ha dissolt i s'ha integrat a la UIAA com a International Ski Mountaineering Competition (ISMC).

Cal doncs felicitar l'equip federatiu que ha aconseguit aquesta fita i donar-los tot el nostre suport incondicional, i no només perquè el reconeixement serveixi per promoció i millorar àmpliament l'activitat alpinista, sinó perquè continuem fent créixer la nostra Federació, no sols en quantitat de llicències federatives, que ja són per damunt les 15.000, sinó en el nombre, qualitat i eficàcia dels serveis i assistències que se'ns dona.

NI MEITAT ENLLÀ NI MEITAT ENÇÀ: LA Cerdanya

Anar a la Cerdanya sortint des de Vilanova amb autocar és un viatge que, actualment, pot fer-se en unes dues hores i mitja. I no val fer comparances d'uns anys enrere en què es trigava, anant amb el tren des de Barcelona i amb bona sort, de quatre a cinc hores. Des de la nostra ciutat a la capital s'havia d'afegir ben bé una hora més, fet que podia crear imponderables si en el regrés no es coincidia amb el darrer mitjà de locomoció. Ara quasi sense adonar-te'n, si en el trajecte es fa una becaïna, et trobes de cop i volta des dels vinyars i garrofers del nostre litoral a la plana de la gran vall que conforma el territori ceretà.

I fou a principi del propassat octubre veure amb sorpresa els cims que envolten la Cerdanya amb una nevadeta caiguda de recent. En aquella etapa, tot seguint el GR-107 (el Camí dels Bons Homes), s'havia de travessar el coll de Pimorent i, en apropant-nos al carenar, el temps insegur ens va rebre amb uns borrallons que no aconseguiren quallar.

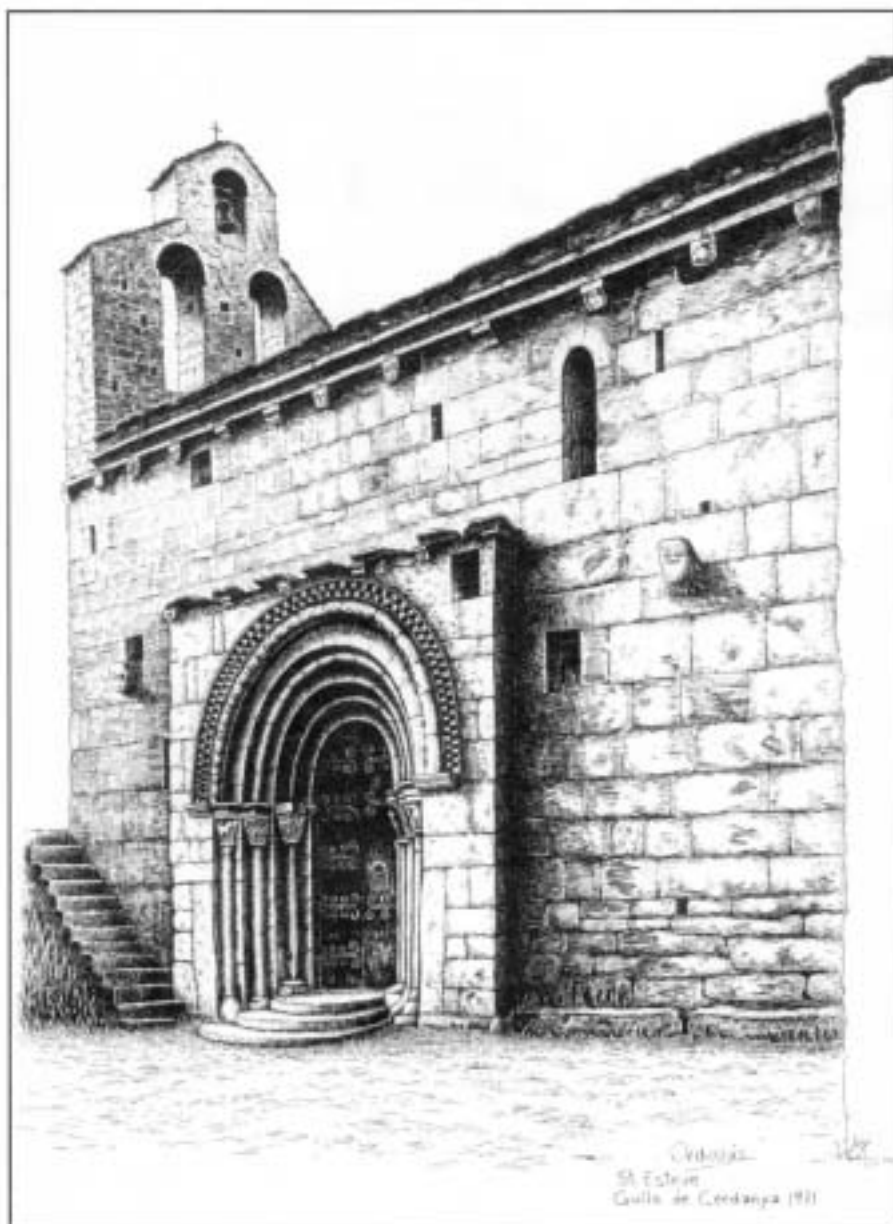
Mentre anàvem pujant cap aquest coll, límit natural entre l'Arieja i la Cerdanya, mirava d'entreveure vers a llevant, al capdamunt de la vall de Lanós, el cim del Carlit. No va ésser possible. Una terbolina persistent fluctuava per les altes cotes. Les excursions tenen, entre les múltiples possibilitats, el do de refer ascensions (els que ja tenim certa edat) que tot quedant llunyanes, l'àmbit segueix essent vigent i tanmateix temptador... Aquella anada del 57 travessant el massís des de Font-Romeu, i per les Bulloses i, pel coll de tossal de Colomer assolíem la pica del Carlit. El descens es dugué a terme pel vessant de Lanós amb neu primerenca, esmunyedissa, sense adherir en el rost pendís i acabàrem a Portè. Era el tercer i últim dia de què disposàvem l'amic Hel·leni i jo i teni-

em en la ment els horaris del retorn. Que n'era de distant la nostra ciutat!

Seguint l'itinerari del GR, des del Pimorent tocava davallar cap a l'Hospitalet. Els boscos pirinencs tenen tots els qualificatius de magnificència per imaginar i aquell de coníferes que ens acompanyà en la cami-

nada, cedres, avets gegantins era un goig gratificant.

De tornada seguíem amb l'autocar el curs del riu Querol, ara una banda, ara l'altra. Distès en el seient, intentava reconèixer la boscúria que es remunta entre la Tor de Querol i el poblet de Guils de Cerdanya i més

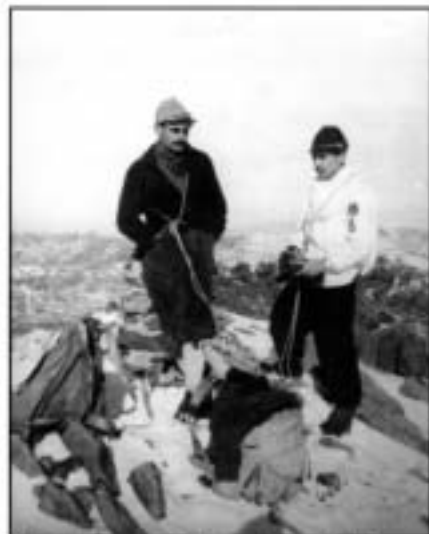
Sant Esteve de Guils de Cerdanya. Dibuix: Antoni Ordovàs

El coll de Tossal de Colomer i el Carlit des de l'estany Llat. Foto: Antoni Ordovàs

amunt, per on ara està fixada l'actual frontera. Per aquí es deuria traçar la infausta partió d'una nació en el malaurat tractat dels Pirineus. Fou en aquesta rodalia allà pels anys intransigents del 58 quan un dels amics participants en una excursió d'esquí decidí anar-se'n a França per contrastades motivacions amb el règim de llavors. Quantes tribulacions i esperances frustrades! I quin recel en creuar hom la ratlla fronterera intentant passar fonedís, a camp ras, per evitar la vigilància, i amb dos piolets! Car en el moment de la dràstica decisió (que jo ignorava) anàvem tots dos companys sols. La resta del grup ens esperava a l'estació de Puigcerdà, però, caducat l'horari concretat el dia anterior deuriem marxar passat el migdia.

A poc a poc la vall s'anava obrint i a davant es mostrava la visual de tota una llarguíssima serralada amb el cim del Puigmal mig entrevist fent de capçal. Tots el gegants de la contrada anaven d'acord aquell dia per amagar les zones altes amb un vel borrascós. També el puig Pedrós ana-

Cim de la Pica del Carlit. Foto: Antoni Ordovàs

va descabdellat entre els intents del Sol per fer-se veure. La barreira s'estenia pel puig dels Lladres, el Dòria, pla de Salines per abocar-se a la collada de Toses. Des d'aquí tot seguit el relleu es tornava a enlairar per la vall de la Molina fins a convergir en el Puigllançada i per l'ocult coll de

Pal reprendre el coster final pel raso de Comabella que duen a l'assequible Tossa d'Alp. Era l'únic cim, en aquells moments, exempt d'esquinsalls de boira. I si les fustes de freixa que un dia fimbraren per l'alta carena avui han quedat arraconades, quan arriba l'hivern el paisatge manté el constant del seu convit. I fins i tot, qui sap, si en algun lloc o espai són guardades les hores que hom visqué amb fervor en la blanca extensió.

En apropar-nos a la Guingueta d'Ix (Bourg-Madame) l'autocar reduí la velocitat. En un costat hi havia les dependències de la gairebé tancada 'douane' francesa deserta aparentment de funcionaris. Uns metres més endavant un cas similar en la duana de l'estat espanyol. Això el que pertoca als ciutadans de la benvinguda Unió Europea. A voltes costa habituarse a tan guanyades franquícies. El poder moure's lliurement, sense entrebancs pels llocs fronterers, com aquell que no es mou de casa (mai millor citació referida a aquesta comarca). Casos desagradosos que s'havien de salvar tot duent la documentació en regla... Presumptivament titllats de dubtosos o imperativament requerits per examinar un bagatge, unes motxilles. Certament que els contrabandistes han existit de sempre, però el seu trajecte deuria seguir per altirosos indrets poc freqüentats. Al gremi excursionista de tren, cotxe de línia i un fart de caminar, amb quatre trastets a l'esquena se'ls podia trobar en l'escorcoll duaner alguna carmanyola bonyeguda, restes de galindaines alimentícies, o uns mitjons xops d'alguna atzarosa travessada. I a tot sumar un paquet de 'Gitanes' per allò de demostrar amb fatxenderia d'amicable expressió que havíem tocat França? Benaurada sigui aquesta llibertat de moviments. Per als soferts

excursionistes-muntanyencs que resseguien el crestall de la serralada pirinenca i si et sorties dels límits concrets podies caure -com diu una sentència oriental- en sortir-te del tall de la simitarra que duia al paradís (per a nosaltres era un exponent enlluernador el recórrer les estimades carenes frontereres) en un entrellat de problemes ben constats de fa unes dècades.

Continuant el viatge ben aviat es vorejà la capital ceretana assentada damunt del puig Cerdà i observaves la proliferació d'habitatges d'obra nova. Apartaments de tots els volums, de pisos, que volen imitar la tradició constructora de la comarca: pedra, fusta i pissarra. Ensenms, però, denoten la novinguda presència de segones residències. I quan s'excedeix d'un discret nombre s'acaba amb el negatiu pastitxo dissenyat al llarg del litoral. Si el nucli habitat és petit, el fenomen expansiu dilueix o anul·la el caràcter autòcton del llogarret.

El Carlit des de Landis. Foto: Antoni Ordovàs

Les vies ràpides de comunicació són imprescindibles per a l'estalvi de temps, la seguretat, per elevar la qualitat de vida. En principi per als habitants arrelats tot l'any a la comarca que s'esdevingui i poden ésser els autèntics protectors del seu medi natural. De retruc, però, també es posen en acció interessos aliens. I també es posen en marxa, com una marea, una munió de persones que viuen en densos ciutats i han descobert nous horitzonts, que fan relaxar l'escarrassament urbà. I si l'edat pastorívola en les nostres comarques ha deixat d'existir com a tal (i valgui la metàfora) intentem que l'entorn natural hi sigui respectat.

Antoni Ordovàs

XXXVIII Sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" LA MOLA DEL LORD

Ja fa força anys que amb una excursió de senderisme que en aquella època organitzava la Secció de Cultura, ja que la de Senders es va crear més tard, vam fer l'etapa Olius-Sant Llorenç de Morunys. Va ser una etapa per recordar, llarga, complicada, amb algun pas compromès, caiguda d'un *walky-talky* al riu... Les gorges del Cardener eren un lloc feréstec i poc freqüentat, allò que se'n diu un racó de món.

Avui, des de dalt de la Mola del Lordk, que hem pujat en la XXXVIII sortida del cicle "Coneguem Catalunya" que també organitza la secció de Cultura, contemplem la vall del Cardener. Aquells enyorjats feréstecs han estat substituïts per les aigües del pantà de la Llosa de Cavall que han omplert per sempre els camins i raconades que la res-

Sant Serní del Grau. Foto: Salvador Butí

seguien. Ponts i records, pedres i paisatge han desaparegut per poder garantir el benestar dels ciutadans de la terra baixa. Cal garantir el subministrament d'aigua a les ciutats.

Fa unes hores, hem passat per una carretera per sobre de la presa del pantà, una nova via de comunicació recorre ara la vall inhòspita del Cardener i fa estalviar uns minuts als esquiadors que van al Port del Comte i també als habitants dels pobles de la vall del Lord, però per a ells probablement mai no s'hauria construït, en tot cas va ser una contrapartida a la construcció del pantà.

Transformació total del paisatge al servei del progrés. És possible que un dia els habitants de la terra del futur titllin la nostra generació d'insensata i d'estructura de societat en la qual totes les actuacions es-

tan al servei de l'economia i el benestar material.

Entre el Lord i Busa, que tenim davant, ara hi ha aigua, i sort en tenim ja que això garanteix que via Abrera els habitants de Vilanova puguin tirar la cadena del wàter cinc o sis vegades al dia.

Aquest lloc, abans amagat i ara tan a la vista, va ser refugi de carlins durant els enfrontaments del segle XIX (sort que me n'he adonat, anava a escriure «del segle passat»); la seva dificultat d'accés permetia viure en aquests altiplans amb una relativa seguretat, encara que pel cantó que hem vist a l'arribar, no les devien tenir totes.

Avui, nosaltres hem arribat aquí dalt amb tota facilitat: primer, una pista arranjada per als turismes i, posteriorment, un

Pas entre roques de l'antic camí. Foto: S. Butí

camí de pujada amb Via Crucis inclòs apte per a tothom que s'ho prengui amb calma, ens hi han portat.

Però nosaltres som excursionistes i mentre, per una banda, no podíem deixar passar massa temps sense visitar aquest indret, santuari inclòs, si volíem continuar coneixent Catalunya, tampoc podíem fer-ho pel camí més fàcil, i això ens va portar a fer unes variacions en el camí de cotxes.

Primer, vam sortir de Sant Llorenç de Morunys per fer el camí una mica més llarg i vam fer cap a l'ermita de Sant Serni del Grau, romànica, molt ben restaurada i digna de conèixer, on arribava molt a prop una carretera asfaltada que a la tornada ens portaria a l'autocar.

Després, vam deixar el camí actual que traspasa una serra per un túnel que s'hi ha practicat, per passar per l'antic pas que resulta ser una magnífica i espectacular escletxa entre roques. El camí no tenia cap com-

plicació, era un bonic corriol ple de senyals del GR que després de la construcció del pantà va haver de canviar de lloc; a més, constituïa l'antic camí ral de Solsona a Sant Llorenç, per tant, en altres èpoques devia ser molt transitat.

Dic això perquè el dia de la preparació de l'excursió una senyora que buscava bolets, que deia ser del lloc i pretenia passar per coneixedora de la zona, ens va assegurar que per aquell camí no arribaríem i ens va aconsellar passar pel túnel; sort de la nostra tossuderia que sinó ja hi érem, pel forat.

L'altra variant va ser la baixada de la Mola que en comptes de fer-la pel mateix lloc d'anada, la vam fer pel costat

El pantà de la Llosa del Cavall des de la Mola del Lord. Foto: Salvador Butí

glera per retornar al peu de la pujada habitual on es troben els cotxes aparcats.

Tot baixant, vam arribar a unes baumes dites del Verger, estratègicament situades de cara a migdia, al bell mig de la cinglera, entre abismes.

Un bon dinar a la fonda "La Catalana" de Sant Llorenç semblava que podia ser un final feliç de l'excursió, mentre a fora plovia, però encara hi havia un regal inesperat, la visita de l'església de Sant Llorenç, amb els seus magnífics retaules que el rector va tenir a bé explicar-nos amb tota classe de detalls.

No seria just finalitzar la crònica d'aquesta excursió si no féssim menció del grup que no va caminar i que, mentre pujàvem i baixàvem el Lord, eren a Solsona tot contemplant la catedral, el claustre -que van poder veure malgrat que estava tancat per obres- i la imatge de la mare de Déu del Claustre, que també van poder admirar detalladament.

Dades per recordar i tenir presents:

Dia de l'excursió: 5 de novembre de 2000
Temps de marxa sense parades:
Nombre de participants: 42
Dificultat: cap
Mitjans de transport: autocar fins a Sant Llorenç de Morunys
Època recomanable: tot l'any

Salvador Butí i Papiol

Santuari del Lord. Foto: Salvador Butí

La serra de Busa des de dalt de la Mola del Lord. Foto: Salvador Butí

LA PEIRA ESCRITA

El Capcir és una comarca excepcional i disposa de totes les característiques que fan d'una zona un bon lloc per fer excursions, no massa lluny de casa, que ens permetrà fer la sortida en un sol dia, amb muntanyes que ratllen els 3.000 m sense arribar-hi, però amb una gran quantitat d'al·licients: llacs, boscos, neu... Al començament de l'estiu, en l'esclat de la vegetació, la varietat de verds, el blau dels llacs, el blanc de la neu, el vermell dels nerets, el groc del bàlec... ja sigui en petits grups o en família, sempre ens agrada fer-hi una escapada.

Aquest any, a part de tot això (que no és poc), el motiu de l'excursió ha estat també la Peira Escrita. La primera vegada que vaig veure aquest nom va ser repassant el mapa de l'ING full 2249 ET Font Romeu-Capcir, intentant lligar una excursió. Entre el pic de Terrers i el pic de Mortiers, a la vora de l'estany del Diable, hi posa "La Peira Escrita", així en occità i en un mapa

francès feia pensar en alguna cosa antiga i interessant. Heu de tenir present pel que fa a la llengua que estem en una zona fronterera entre el Capcir que és català i el país de Foix a la vall d'Orlu, que és occità; a més, encara que inequívocament catalana, la comarca del Capcir, petita i aïllada durant molt de temps, té una varietat dialectal amb molts arcaïsmes i influències occitanes. El fet de ser una comarca catalana li ve per atzars històrics del desmembrament de l'antic comtat del Rasès al segle IX, geogràficament, però, seria una comarca occitana ja que és la capçalera de l'Aude, riu que es dirigeix cap al nord fins a Carcassona i va a parar al Mediterrani.

Alguns dels "graffitis" de la Peira Escrita. Foto: Salvador Butí

una ascensió al pic de Mortiers i en un moment determinat parla de la Peira Escrita, però les dades per trobar-la són tan imprecises com el nom en el mapa.

L'any 1995, a la revista Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya, Joan M. Vives i Teixidor va escriure en el número de desembre (802) un article sobre la Peira Escrita. Va ser l'itinerari que ens proposava fa cinc anys el que aquest passat juliol vam resseguir tant pel que fa a la recerca de la Peira com a la continuació fins als pics de Mortiers (2605 m) i Terrers (2540 m). Sembla mentida que un itinerari escrit fa cinc anys es pugui resseguir tant al peu de la lletra i amb tanta precisió, fins i tot la localització de la Peira Escrita va ser relativament fàcil. Per tant, si algú vol repetir l'excursió o simplement vol veure la pedra, pot agafar la descripció d'en Joan M. Vives.

Fa dos anys, el 1998, s'ha publicat un llibre titulat "50 passejades i excursions per la Cerdanya i el Capcir", de Raymond Ràtio i Louis Andoubert, ed. Pòrtic. L'itinerari 15 descriu

Mirant els dibuixos de la Peira Escrita. Foto: Salvador Butí

L'estany del Diabre des de la carena Morters-Terrers. Foto: Salvador Butí

La Portella d'Orlu, pas entre Catalunya i Occitània. Foto: Salvador Butí

El grup dalt del Morters. Foto: Anxí Carles González

La Peira Escrita està situada a uns 2.500 m d'alçada, i

plement per marcar el camí, cosa que sembla bastant difícil per les

són en realitat diverses, però una d'elles és la més interessant. Té unes dimensions aproximades de dos metres quadrats amb una gran quantitat d'inscripcions de totes les èpoques. Hi ha dates dels anys 1600 i 1800, al costat de més recents, però també hi ha marques amb més de 3.000 anys d'antiguitat. Malauradament, si tothom que les visita vol fer-ne de noves aviat no se'n veurà cap.

Què signifiquen els signes, figures geomètriques i diferents símbols que s'hi poden veure? Indicació d'itineraris per la caça o sim-

petes dimensions de les marques? Podrien ser indicacions de com arribar a algun lloc o... Fa tres mil anys, la vida en aquella muntanya no devia ser tan bucòlica com ara: animals salvatges, més neu, poques o cap comunicació important. Quants perills desconeguts! No sé la utilitat ni el motiu de les inscripcions a la "Peira", però com a mínim podem fer córrer la imaginació i segur que en trobarem alguna.

A part de la pedra, el paisatge és molt interessant, el proper llac del Diabre en forma d'embut sense sortida d'aigües a la superfície, l'ampla carena que uneix els pics de Morters i Terrers, el pic Peric allà a tocar, la vall d'Orlu amb la Dent a l'altre costat. El pic de Saint Bartelemy amb la seva mina de talc a la llunyania i, de baixada, la portella d'Orlu i l'estany. Tot ple de vegetació, prats, flors, arbres, aigua, color i llum.

Salvador Butí i Papiol

NOTES D'INTERÈS

Excursió realitzada el dia 2 de juliol de 2000, organitzada per la Secció de Muntanya. Participants: 8. Durada del recorregut sense parades: 4 h 35 min. Sortida i arribada: 1.650 m. Alçada màxima 2.605 m. Època aconsellable: finals de primavera o començaments d'estiu.

Cartografia i bibliografia incloses en el text.

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

UN PASSEIG AMB LLIBRE

Normalment, quan ens assabentem de la presentació d'un llibre ens imaginem una sala amb una taula presidida per la persona que n'és l'autora i unes altres que en faran la presentació, mentre que, a l'altre costat, hi ha el públic que atret per l'acte hi assisteix, s'hi asseu i escolta, amb més o amb menys curiositat i interès, el contingut del llibre que es presenta. Doncs bé, hi ha altres maneres, com és el cas de la presentació del segon volum de *Masies del Garraf*, amb dibuixos de Pau Roig i Estradé i fitxes de Vicenç Carbonell i Virella, editat pel Consell Comarcal del Garraf i l'editorial El Cep i la Nansa dins de la col·lecció «De l'Arç al Traç».

El diumenge 10 de desembre, a les 10 del matí, els editors i l'AE Talaia van convidar tothom que hi tingués interès a fer una passejada, des del camí dels Esbarjos, per conèixer «en viu» algunes de les masies representades al llibre. D'aquesta manera, es van aplegar unes cent cinquanta persones que, després de visitar la capella de la Mare de Déu de Montserrat en el recinte de la destileria MG, van sortir cap al camí de la Bassa Creixell en direcció cap al mas d'en Puig. La presentació es va fer en aquesta masia, però abans, els propietaris actuals van obsequiar els caminaires amb la seva hospitalitat. No només vam poder admirar la respectuosa remodelació de la façana exterior de la masia, sinó que també van obrir-nos les portes per visitar-ne l'interior. A la sortida vam assaborir els porrons i

les coques, que reflectien l'acollidor esperit de la gent que viu a pagès. Mentre, a l'exterior, l'aire s'omplia amb les explicacions d'algunes de les persones que havien participat en els textos que acompanyen les il·lustracions de Pau Roig i Estradé. Les paraules de Vicenç Carbonell, bon coneixedor de la matèria i autor de les fitxes del llibre, que recullen informacions relacionades amb l'entorn, els orígens i la localització de cada masia, van cloure la primera part de la presentació i sota el seu guiatge vam continuar la caminada en direcció al mas Tapet. En arribar, la mare de l'actor Toni Albà -actual propietari d'aquesta masia- ens va comunicar que, malauradament, tot i que estava previst que el Toni ens acompanyés, la feina li ho havia impedit; de tota manera, la visita va servir

per gaudir de la fantàstica vista que es té, des d'aquest indret, del litoral vilanoví i també per copsar, tristament, les modificacions paisatgístiques provocades per l'extensa xarxa de carreteres creades recentment.

Tot seguit, es va reiniciar la marxa per un camí planer, que a voltes anava fent ziga-zaga, amb camps que verdejaven a banda i banda i amb el pic de la Talaia que s'alçava davant nostre suauement. D'aquesta manera, amb la benvinguda dels xiprers que enfilen l'entrada del camí, vam arribar al mas Torrat. En aquest indret, mentre el Vicenç ens explicava alguns detalls històrics de la construcció i dels seus orígens, des de l'altra banda, ens arribava una lleugera piuladissa que provenia de les guatlles i de les per-

dus que, actualment, es crie a les naus del costat del mas. Després d'una estona, reemprenem el camí en direcció cap a Cubelles per apropar-nos a una altra masia, mentre gaudíem de la perspectiva dels marges, d'alguns bosquets plens de pins, margallons inesperats, dels corriolets que travessen el camí, de les mates de romaní florides, de les estepes i la farigola que ara dormien i dels comentaris amb les reflexions que ens produïen les cases, la vegetació, el paisatge que poques vegades arribem a conèixer tot i tenir-lo cada dia tan a prop.

El tram final de la presentació s'acostava, mentre els caminaires anàvem ben bé distrets, gaudint de les converses, de l'ob-

servació de l'entorn i de l'esplèndida temperatura d'un dia assolit i clar, que s'acostava més a la primavera que a l'hivern. D'aquesta manera, vam arribar a mas Ricart, on, una vegada més, els propietaris actuals van obrir-nos les portes i ens van oferir la seva hospitalitat. En aquest indret es podia ensumar la història. Els propietaris ens van convidar a visitar l'interior i algunes de les persones que vam entrar a la planta baixa del mas, vam quedar ben sorpreses: on, en altre temps, possiblement, hi devien guardar el bestiar, ara hi havia una immensa nau amb fusta treballada i acolorida a les parets i a les portes que semblava una mena de saló de festes d'algun país llunyà. Encuriosits, vam saber que uns ale-

Facana del mas Tapet. Foto: F. Casas

manys s'hi havien instal·lat i hi havien fet una mena de «gueto» particular. Abans de marxar de la masia, el Vicenç ens va explicar alguns detalls de l'edifici i una tràgica història del segle XIX, que va acabar amb l'assassinat d'un dels treballadors de la casa.

L'últim tram de la caminada ens portava cap a mas Roquer on estava prevista la cloenda de la presentació del llibre amb què havíem caminat de bracet durant una bona part del dia. Vam continuar caminant orientats cap a Cubelles i no vam trigar gaire a trepitjar l'asfalt de la carretera i a sentir de més a prop els infernals sorolls dels motors que ens envolten cada dia i a respirar una altra mena d'olors que encara es barrejaven amb les de les mates de romaní florides o dels xiprers que vam trobar pels camins que arribaven fins a les masies i... deixant els marges que es van fer amb unes pedres que vés a saber els anys que tenen i on deuen ser els qui un dia els van aixecar, vam travessar l'entrada de l'última masia, avui dia convertida en el restaurant del càmping Vilanova Park. L'última masia del passeig amb un llibre, que un matí d'un diumenge d'hivern ens va obrir moltes portes.

Presentació del llibre al mas d'en Puig. Foto: F. Casas

El grup de caminaires en un moment de la ruta. Foto: F. Casas

LES ACTIVITATS DELS MÉS JOVES

Hola! Som la secció d'infants i joves de la talaia, i aquest any hem començat amb bon peu.

Per començar, els petits vam anar de Sitges a Garraf a peu el dia 8 d'octubre. Vam sortir de Sitges amb ganes i, sense ha-

recollir tot de minerals d'unes piles de pedres que hi havia al costat del camí. També vam trobar cireres de bosc i les vam tastar... eren boníssimes!

Un cop arribats a Can Lluçà, vam agafar un caminet tot picat fins al Garraf. Vam arribar a casa amb la motxilla plena de minerals i un somriure d'orella a orella.

El dia 12 de novembre vam anar a Olot amb un munt d'altres nens dels es-

plais de Vilanova. Tots junts vam travessar la fageda d'en Jordà, que ja gairebé estava tota de color marró, i hi havia moltes fulles a terra. Després d'una pujada bastant costeruda ens vam separar. Els grans van marxar cap a la serra de Finestres i els petits vam anar cap al volcà de Santa Margarida. És un volcà molt petit amb una ermita dins... Sort que està apagat!

Els grans ens van explicar, un cop a l'autobús, que ens havien vist des de la muntanya de davant.

Així que vam tornar a casa amb les cames cansades, un

somriure d'orella a orella, i, això sí, sense cap pedra volcànica a la butxaca.

El dia 26 de novembre, els petits vam anar a fer una ruta molt curteteta que es diu la Ruta de l'Esquirol. És a la comarca del Maresme, una mica més amunt de Premià de Dalt.

Ara bé, ja sigui perquè vam fer molt de soroll, o perquè els esquirols tenen l'oïda molt fina, no en vam veure ni un. Però de pinyes rosegades n'hi havia per tot arreu. El que sí que vam trobar va ser un grapat de pets de llop, i ens ho vam passar pipa trepitjant-los!!

I els dies 16 i 17 de desembre vam anar d'excursió a Moia.

Prop del coll de la Fita, al Garraf. Foto: Marta Montané

ver de trescar massa, vam arribar al Coll de la Fita. I vam anar pujant i baixant fins arribar a una bassa, on ens vam parar a explorar. Durant el recorregut, vam

Massís del Garraf. Foto: Marta Montané

Caminant pel Garraf. Foto: Marta Montané

Imatges de les excursions

Ens vam instal·lar en una antiga casa de pagès molt ben arreglada i... La teniem tota per nosaltres!

El dissabte, després d'arribar, vam anar a donar un tomb pels voltants. Els petits vam girar cua abans, però els grans van pujar fins a un dolmen que hi havia dalt de tot de la muntanya, i van deixar anar uns porcs negres molt dolents que vam haver de sortir a buscar després de sopar. Per sort s'espantaven quan veien tanta gent junta i només havíem de recollir unes cintes que anaven perdent i que li calien a la dona vella que els menava per arreplegar-los.

L'endemà, quan ens vam llevar, a fora tot era de color blanc. Les fulles estaven glaçades. Ens les haguéssim emportat a casa, però quan s'escalfaven una mica el gel es desfeia.

Xino-xano vam anar cap a les coves del Toll. Pel camí vam trobar molts bassals congelats, que s'esmicolaven quan hi saltàvem a sobre.

Ens vam passejar un estona per dins les coves, i s'hi estava molt bé, perquè dins feia calor. Mentrestant el guia ens va explicar que aquella forma tan estranya la tenien per l'aigua que hi passava per dins quan pluvia

molt. També ens va explicar que hi havien viscut molts animals diferents, això sí, no tots alhora.

Un cop a fora, vam tornar de pressa cap a la casa de pagès a buscar les coses i després cap a casa nostra.

I bé, fins ara no hem fet res més. Però tenim ganes d'anar a molts més llocs, de caminar molt, i de passar-nos-ho molt i molt bé!

Fins una altra!

Secció d'Infants i Joves

PROGRAMACIÓ DE BALLADES PER A L'ANY 2001

Amics de la Sardana

11 de març. Ballada. A les 12 del migdia, a la plaça de la Vila
Cobla Nocturna

16 d'abril. Aplec de Pasqua. A 2/4 de 12 del migdia, a la Masia Cabar
Cobla Jove Dansaires Vilanovins

12 de maig. Ballada. A les 7 de la tarda, a la plaça de la Vila
Cobla Ciutat d'Igualada

9 de juny. Trobada infantil. A 2/4 de 6 de la tarda, a la plaça de la Vila
Cobla Contemporània

7 de juliol. XXI Nit de la Sardana. A 2/4 d'11 de la nit, a la plaça de la Vila
Cobles Vila d'Olesa i Sa Palomera

10 de juliol. Sant Cristòfor. A les 7 de la tarda, a l'ermita de Sant Cristòfol
Cobla Jove Dansaires Vilanovins

18 de novembre. Concurs de revesses i ballada
A 2/4 d'11 del matí, a l'Aula de Cultura de Caixa Penedès
Cobla Mediterrània

16 de desembre. Festes de Nadal. A 2/4 de 12 del migdia, a la plaça de la Vila
Cobla Jove Dansaires Vilanovins

Chimborazo 2: Amb el teu permís... i el meu egoisme

La història es repetia.

Les muntanyes no es mouen de lloc, sempre són allí, sempre s'hi pot tornar, és el que sempre es diu. Però qui les ha desitjat fer-vorosament, s'ha proposat intentar-ho, s'ha preparat i ha gosat enfrontar-s'hi, sap el molt que dol no aconseguir-les.

El Cervino va ser, per a mi, una de les meves grans decepcions. Quan més a la vora ets, quan més preparat i predisposat et trobes, quelcom es torça i cal fer-se enrere; encara el tinc pendent. L'any passat, l'objectiu era un 6.000, i per això calia anar molt lluny. La preparació era bona i les ganes, més encara, però tampoc va poder ser; no es va deixar. Ens vam haver de conformar amb un 5.750, que si bé va ser amb molta satisfacció un nou límit per a mi, hi quedava aquell regust amarg de sentir-se vençut. El temps, la neu, l'èpo-

ca potser... no ens van deixar ni provar-ho.

A q u e s t any, l'Equador oferia grans muntanyes, i per a mi, després d'un any de somiar-hi, els 6.000 metres s'havien convertit en una obsessió que superava els límits de la meua imaginació.

El Chimborazo, un volcà apagat, aixeca els seus imponents 6.310 m en solitud. Enlairat sobre l'altiplà andí que volta els 3.000 m, és visible, com molts dels seus germans, des de molt lluny i des de molts llocs, i és el més alt del país. Juntament amb el Cotopaxi, són símbols de l'andinisme equatorià.

La il·lusió, entusiasme i esperança dipositats en aquest colós era, almenys per a mi, immensos, gegants i descomunals. Superava tot l'anterior i arreglava el meu greuge amb els 6.000 m.

Però la nostra història d'amor no va ser fàcil ni planera.

Ens aproximàrem primer al seu germà, el Cotopaxi, que amb 5.897 m és la muntanya més escalada del país. La perfecció del seu con volcànic, encara fumejant, la fa, potser, més bonica que l'altra. En vam ser expulsats violentament i amb malícia, ja a 5.300 m, quan, sota un cel clar, el vent huracanat que bufava arrossegant neu ens fetejava amb duresa. La Marga ho pagà amb una ceguesa parcial i, per sort, temporal.

Ens en retiràrem decepcionats,

Assegurant un pas glapat a l'aresta. Foto: Margarida Carbonell

però sabedors que aquest no era el nostre objectiu principal; ens sentíem satisfets del nostre comportament, estat i forces.

Aleshores els meus pensaments es dirigiren única i exclusivament cap al Chimborazo i, sense deixar de gaudir del país i del tresc que férem, la muntanya i jo establírem un diàleg i una negociació: la nostra relació havia de ser fructífera i satisfactòria per als dos.

Ens vam veure les cares per primer cop el tres d'agost. Ella, gran i bella, vestida de blanc etern i amb un vel que li cobria els ulls i la fesomia. Nosaltres, petits davant tanta magnificència, encongits observant, quan el vel ho permetia, la ruta, que sortejant enormes seracs, esquerdes i estimbals de gel, ens havia de dur fins a l'aresta, per seguir després cap al cim. A la tarda, la Marga i jo la temptejàvem fins al turmell, just on arriben les seves llargues faldilles; de nit, pot ser difícil diferenciar-ne els dits del peu.

Aquella mateixa mitjanit, matinalada del quatre d'agost, amb l'Àngel tocat per l'alçada, sortim la Marga i jo cap al cim, seguint un guia

Intent al Cotopaxi. Foto: Andreu Ferrer

i la seva clienta. Neva i fa aire, retornem al peu de les faldilles i, després de posar-nos grampons i encordar-nos, piolet en mà, ens hi enfilem esperançats que el temps millori i la muntanya es deixi gratar els seus secrets més preuats.

Però avui no està d'humor... som a 5.715 m quan, ja clarejant, i juntament amb l'altra cordada, ens fem enrere; la clienta del guia no s'ha trobat bé i, sense visibilitat i amb un temps ara gens esperançador, la lluita és perduda. Arribats de nou al refugi, prop de les 9 h, retrobem l'Àngel que s'acaba de despertar, mengem algun ganyip, sopa calenta i ens fiquem al llit.

Ens despertem entre les cinc i les sis, ja de la tarda. Aquesta nit hi tornarem i ens cal sopar bé. És aleshores quan el diàleg és més intens. Cadascú li parla a la seva manera. L'Àngel s'ha recuperat (si dorm bé, aquesta nit ho provarem plegats) i, mitjançant uns indígenes que li fan d'interpret amb la muntanya, a la seva manera li demana permís. La Marga em comenta que per a ella les esquerdes es riu de nosaltres. Jo hi veig més aviat un posat seriós. Ella promet un ciri a la verge de les Neus (demà és Festa Major) i a la seva manera també li demana permís.

Jo, assegut en un banc de pedra, sota el voladís de la teulada del refugi, me la miro i diviso entre els núvols les entranyes d'aquesta meravella, li parlo, flirtejo amb ella i intento seduir-la.

M'arribo a avergonyir de fins on van arribar els meus pensaments i el meu estat. La meua necessitat, desig i obstinació era tanta, que la meua fesomia no era meua, sinó de la muntanya. Desencaixat i desesperat, els companys em

comentaren després que el meu comportament i egoisme arribava a magnituds insospitables en mi, per mi mateix.

La situació no era fàcil, no per a mi. La muntanya no es deixava, no de moment, i jo estava disposat a esperar la seva clemència. L'Àngel i la Marga, però, havien expressat amb rotunditat la seva voluntat de fer un segon i últim intent; per a ells, el viatge continuava i no podien perdre més dies allí.

Jo ho entenien i respectava, però, sense expressar-ho, no hi estava d'acord. La meua posició depenia del proper atac; aleshores, no era necessari discutir res. Jo hauria esperat anys al peu de la muntanya.

Tot i no creure-hi, m'apunto al ciri per a la verge..., si tenim èxit.

Aquesta nit, juntament amb el guia i l'anglesa, pujarà també una holandesa amb fort potencial. Si demà l'Àngel no es troba bé, i a mitja ascensió li cal recular, pregaré a la Marga, de genolls si cal, que se n'encarregui, i tallant la corda arran d'ella (entre l'Àngel i jo mateix) proposaré a l'holandesa de compartir-la fins al cim. Tallar la corda... aquest pensament em remou l'estómac a mi mateix, però no el puc evitar... Arribo a pensar, fins i tot, en continuar sol si falla la resta, a arriscar-ho tot a una sola carta, per guanyar una partida que necessito i desitjo més que res en aquest moment.

A la meua manera, li ho demano, li imploro permís.

És quasi mitjanit, encara dia quatre, quan després d'un dormir intranquil, sona el despertador.

El temps... Ai el temps. No fa

vent, i neva, però entre les volves de neu es divisen alguns estels desconeguts. Els tres som a punt, però esmorzem amb molta calma, donem temps a la muntanya perquè reflexioni sobre l'actitud a prendre

L'Àngel i l'Andreu al cim. Foto: Marga Carbonell

amb nosaltres.

A dos quarts de dues, mitja hora després que sortís la cordada del guia, i seguint les petjades d'aquest, iniciem el nostre segon intent, i potser últim, al Chimborazo.

Per un camí ja familiar, mantenim un pas forçadament lent i reservista. Ens endinsem novament entre els seracs i esquerdes ocults per la foscor.

Ens trobem bé, i és prop del punt on vam arribar ahir, clarejant de nou, quan la cordada del guia, novament a causa del malestar de l'anglesa, es retira. El temps continua dubtós però millora, i nosaltres, els tres, després de valorar el nostre estat com a bo, seguim sols endavant.

L'aresta està glaçada i esventegada, i no permet a cap traça ni petjada subsistir-hi, però la direcció és evident, i quan aquesta s'exemplifica i apareix la neu, hi trobem el rastre dels múltiples atacs a què és sotmesa la muntanya. Entre la mar de penitents, formacions verticals de neu creades i treballades pel vent que arriben a superar la nostra alçada, una marcada traça indica el camí a seguir. Ja ha sortit el sol quan superem els 6.000 m, són les deu i ens comença a sobrar roba. L'altímetre deixa de donar-nos informació, hem superat el seu límit, però ara ens sabem a prop de l'objectiu, i el temps conti-

Moment de l'ascensió a l'aresta. Foto: Andreu Ferrer

nua respectant-nos. La muntanya, a poc a poc, ens mostra el camí, no ens deixa veure gaire del que ens envolta, però es mostra flexible i clement. Per primer cop en molts dies i hores, som conscients que la tenim allí, la podem aconseguir, i els tres junts.

El calvari que ens en separa és, però, descomunal. L'alçada ens afecta enormement, el baròmetre indica 500 mb; som, doncs, a la meitat de la pressió atmosfèrica de casa, el que vol dir, també, la meitat d'oxigen per respirar. El ritme arriba a ser d'una o dues passes abans d'haver de descansar i respirar profundament. Avancem a la desesperant velocitat de 100 m de desnivell per hora. La dificultat, però, com era previst, és pràcticament inexistent: hem hagut d'anar amb compte a l'hora de superar algun pont de gel i saltar alguna esquerdada, però el realment complicat és avançar, posar senzillament un peu davant de l'altre. Ara, la neu caiguda recentment i acumulada dins la traça que no podem deixar, ens exigeix un sobreesforç. Tot i evident, el camí fa dies que no està transitat, i en algun punt ens ensorrem fins per sobre els genolls.

Però tot esforç té la seva recompensa. La meua relació amb la muntanya passa ara pels moments més íntims, més carnals... quan ja ningú pot aturar aquell foc encisador que ens durà a l'èxtasi.

El 3 de 9 dels Bordegassos. Foto: Àngel Galisteo

Trepitjo cim als voltants de dos quarts de dues, de seguida arribarà la Marga, i més tard l'Àngel. El moment és, com tants sentiments, indescriptible, i ens desfem abraçats en una mar d'emocionades llàgrimes.

És, per a mi, la culminació de moltes il·lusions i esforços, moltíssim més que conquerir una muntanya, molt més que haver fet un 6.000, molt més que un rècord personal; és una passa més a la vida.

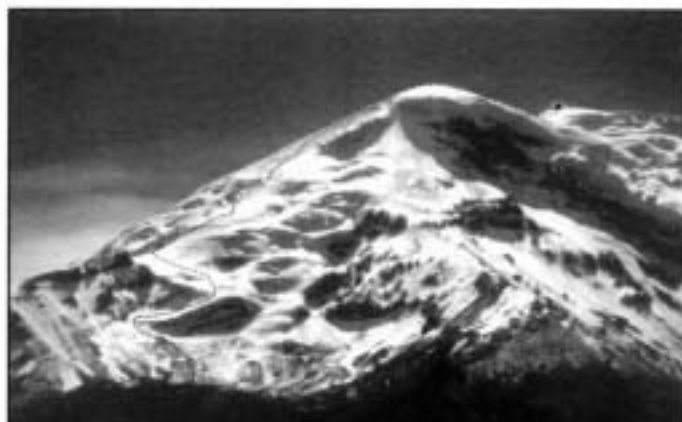
No tenim bona vista. Els núvols ens envolten i, tot i que no ens oprimeixen, no ens deixen veure massa lluny. Però intuïm on som, i ho gaudim. Resulta, a més, que com que som a l'equador i la Terra aquí té un radi superior al dels pols, som al punt més allunyat del centre del planeta. Prenent com a referència el centre, estem més alts que el mateix Everest! Evidentment, però, és purament un apunt geogràfic, i en cap moment pensem haver igualat ni superat el que podria representar aquest mite que, de moment, deixarem per a més endavant.

Després d'aquests intensos moments, tornem a la realitat. El temps ens ha respectat fins ara, i confiem que ho seguirà fent, però no és bo temptar la sort i abusar de la confiança de la muntanya amb nosaltres. Cal baixar, i ràpid.

Potser el cansament, potser la relaxació després de l'èxit o tot el plegat de circumstàncies fan que si la pujada ha sigut duríssima, la baixada no ho sigui menys. Un núvol fosc, encara als nostres peus, ens ensenya les dents i ens amenaça.

Només iniciar el descens, l'Àngel comença a mostrar evidents símptomes d'esgotament.

No estem en una posició favorable, la visibilitat és encara suficient, però sobre l'ampla aresta, quan hi arribem, serà complicat ori-

Ruta d'ascensió al Chimborazo. Foto: Margarida Carbonell

entar-se si no podem mirar més enllà. El ritme de baixada és lent, molt lent... lentíssim, i ens expossem a múltiples problemes possibles.

Passen les hores i el núvol continua al seu lloc, ara ja per sobre nostre, i potser s'aparta una mica i tot per deixar-nos pas i ensenyar-nos el camí. Estic segur que és la muntanya que intercedeix a favor nostre. No obstant això, no deixa de mirar-nos amenaçadorament. Finalment, arribem a un punt on ja no tindrem dubtes en el camí a seguir, encara que sigui a les fosques.

Hem començat a sentir crits, i és que, lògicament, a causa del nostre retard, al refugi s'han començat a preocupar. Fins i tot han trucat a Riobamba, i aquests a Quito. Tres espanyols no baixen del Chimborazo. Un guia ha sortit a buscar-nos i ens troba quan ja ens queda poc per sortir de la gelera.

Traient-nos els grampons, tenim, entre núvols, una visió fabulosa. El cim, il·luminat encara pels raigs rogencs del sol ponent, ens felicitja, i agraïts ens n'acomíadem. La muntanya ens ha ofert els seus encants i desitgem haver estat a l'alçada d'aquests.

Al refugi, el guarda, que normalment no cuina, ens prepara un merescut plat de pasta. Molt cansats, però amb un somriure profund als llavis, ens el mengem pausadament.

...el dia 13 d'octubre, acompanyant a la Marga... posem un ciri a la Verge de les Neus.

Andreu Ferrer

Crònica del "cotarro" talaïenc

BOULDER 2000

El passat 2 de desembre va transcórrer amb un èxit relatiu l'anomenada Jornada de Portes Obertes del MAE, la qual entra dins el Circuit Diputació de Barcelona d'Escalada en Bloc, i a la qual participaven els rocòdroms de Malgrat de Mar, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú i del Districte de Gràcia, a Barcelona. En aquesta jornada, al matí només es van acostar al Pavelló d'Esports quatre passavolants i es preveia que allò no reeixiria, però a la tarda la participació es va engrescar -tot i que s'esperava molta més assistència-, i més d'una cinquantena de joves aspirants -inclosos, també, alguns ganàpi-es- varen poder experimentar lliurement alguna de les pràctiques d'escalada, assessorats pels nostres monitors. Per a properes ocasions, potser caldrà posar més èmfasi a difondre la publicitat, sobretot en els llocs on el jovent pugui captar aquesta bona iniciativa, amb l'objectiu que un sector més ampli de joves pugui practicar aquest nou esport de gimnàstica vertical o escalada "indoor". En tot cas, el GEAM -potser per continuar aquesta promoció- té previst celebrar al MAE, durant el mes de gener, un parell de jornades: els divendres 12 i 19, durant els quals estarà obert i dedicat als fills dels socis de la nostra entitat que vulguin iniciar-se en l'escalada.

CAMPAMENT DE TARDOR GET-GEAM

Una bona colla de grimpaïres i barranquistes dels nostres

grups d'escalada i espeleo van realitzar, durant el pont del Pilar, un campament a la serra de Guara, a Osca. Tot i que no han especificat on van plantar les tendes, sabem que la majoria es van dedicar a resoldre algunes vies d'escalada de les parets de la zona. Els altres, òbviament, varen baixar pels congosts i torrents que van localitzar... i amb aigua, segons diuen, força freda.

XXI CONCURS DE SARDANES REVESSES

Com s'havia anunciat, el 19 de novembre va tenir lloc a l'Aula de Cultura de la Caixa Penedès, a la rambla del Castell, el 21è Concurs de Sardanes Reverses, que tradicionalment organitza cada any Amics de la Sardana i en el qual es disputa la Particella d'Argent del mestre Eduard Toldrà. Els 54 concursants que s'hi van presentar, a part de 4 vilanovins, varen venir de Barcelona, Badalona, Mataró, Granollers, Igualada, Sitges, Sant Pere de Ribes i altres llocs. Un jove vilanoví, J. Paños, va resoldre l'enigma de comptar i repartir la sardana reversa que va interpretar la Cobla Mediterrània. Tot seguit, la mateixa cobla va celebrar una audició de sardanes per a tot-hom a la rambla del Castell. Un nou èxit dels amics sardanistes de la nostra Talaia.

BONA CLASSIFICACIÓ A LA II COPA CATALANA DE MARXES TÈCNIQUES REGULADES

Enguany la nostra entitat s'ha classificat en 2n lloc a la Copa Catalana de Marxes. Recordem que l'any passat vam quedar pri-

mers per entitats i que els dos primers equips classificats eren de la Talaia. En aquesta ocasió, la UEC de Sants ha estat la primera per entitats amb 195 punts; a continuació, la Talaia amb 176 i en tercer lloc, el C. E. Catalunya amb 133 punts. Fins a 33 entitats classificades configuren la relació que es pot consultar a la web de la FEEC.

A la classificació per equips, la nostra entitat ha fet els següents llocs:

2n Roser Muela i Josep Planas
6é Antoni Sagarra
7è Eliseu Oltra
19a M. Carme Barceló
21è Salvador Butí i Elisenda Butí

Com podeu comprovar, aquest any la participació de la Talaia ha minvat força. Per tant, us animem a inscriure-us a les marxes que s'organitzin aquest any i a lluitar pels primers llocs del "rànquing", començant per la nostra Marxa d'Orientació per Descripció, que tindrà lloc el dia 25 de març. Endavant les atxes!

SORTIDA DE VETERANS ESPELEÒLEGS A LA FOU DE BOR

Això ja no és el que era! On s'ha vist, anar a la Fou de Bor a fer espeleo, amb autocar! Doncs sí, aquesta colla d'hommes i dones de les caveres del GET varen organitzar aquesta sortida per als veterans i varen reunir més de 30 participants, que van recórrer les vies Tuta-freda, Badalona i Canela, enmig d'un ambient excel·lent. Això sí, amb broma final a càr-

Crònica del "cotarro" talaïenc

rec dels més joves, que varen tornar a lluitar l'aigua retinguda a un sífo inundat que prèviament havien buidat pacientment amb galledes, abans que el darrer grup el superés, per la qual cosa no hi va haver cap més opció que salvar l'obstacle submergint-se a l'aigua.

Una reeixida activitat encara lligada al darrer aniversari del GET, però també dins l'11è curs d'espèleo.

PRESENTACIÓ ITINERANT DEL LLIBRE "LES MASIES DEL GARRAF"

Amb el patrocini del Consell Comarcal del Garraf i El Cep i la Nansa edicions, el dia 9 de desembre es va presentar a Sitges el llibre de Pau Roig i Estradé *MASIES DEL GARRAF-2*, de la col·lecció De l'Arç al Traç. A l'endemà, diumenge 10 de desembre, organitzat per membres de la Talaia, es va fer el recorregut itinerant d'algunes de les masies que figuren en aquest segon volum, començant pels Esbarjos i seguint pel mas d'en Puig, el mas Tapet, el mas Torrat, el mas Ricart i el mas Roquer, on va finalitzar. L'assistència va ser d'unes 170 persones. En altres pàgines d'aquesta revista trobareu àmplia informació d'aquesta caminada.

XI CURS D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

Durant el quart trimestre del 2000, es va realitzar l'11è Curs d'Iniciació a l'Espeleologia, organitzat com sempre pel GET. La participació va ser de 10 alumnes i 10 monitors i es pot considerar un èxit. A part de les

lliçons teòriques que es van impartir al nostre local, els aprendents d'espeleòleg van fer cinc sortides de pràctiques. La primera, es va fer a la Fou de Bor, a la Cerdanya; la segona es va dedicar a fer pràctiques exteriors de descens i es va anar a les Penyes de Can Marcé, a Sant Pere de Ribes; les altres sortides també es van fer al massís del Garraf, així doncs, la tercera va ser als avencs Emili Sabatè i Morgan i Comas; la quarta, als avencs Benjamí Rigón i del Llamp. Per finalitzar, la darrera sortida es va fer a l'avenc de l'Esquerrà, això sí, amb festa inclosa el dissabte a la nit, prop de la boca de l'avenc.

El curs va començar el 18 d'octubre i es va clausurar el 24 de novembre amb l'entrega de diplomes de participació a tots els cursetistes. Evidentment, la cloenda era arrodonida amb un sopar i una festa amb karaoke inclòs. Encara que sigui un tòpic, a la gent del GET: endavant!, això funciona!

CAPÍTOL D'OBRES DEL LOCAL

Com si fos un "colobrot" o un serial radiofònic, cada trimestre us anem informant de l'evolució de les obres del local. Sobretot ho fem per als qui no veniu mai pel local, però també per a aquells que vénen cada dia i ni s'adonen d'allò que ha anat canviant a l'edifici. Sí que és veritat que les coses no van tan de pressa com voldríem, però tampoc no tenim l'ajut ni la col·laboració de molts socis als quals ens cansem de demanar-los una mica del seu temps, encara que només sigui per evacuar mobles

vells, endimaris, papers, caixes i restes d'obres cap a la deixalleria, o per endreçar i traslladar mobiliari i deixar-lo al seu lloc. No cal dir que si sou pintors, paletes, electricistes o fusters, podeu col·laborar amb els poquíssims, però esforçats, socis que ja fa dies que s'estan trencant les banyes perquè això sembli un local social acollidor.

Així doncs, cal dir que el pati està pràcticament llest, només falta una darrera sessió de pintura de les parts altes i acabar de rascar un tros de la torre, i així els escaladors podran tornar a col·locar les preses del rocòdrom social. Mentrestant, ja podeu fer servir els dos wàters, sense por d'ensenyar el cul, ja que s'han col·locat les portes corresponents i només faltaria posar quatre rajoles al seu interior. També s'ha collat la claraboia que mancava, però ull viu!, quan ploqui procureu no trepitjar-la perquè rellisca d'allò més. Buscarem un solució antilliscant o ens haurem de posar els grampons.

A la zona de darrera la capella ja s'han acabat les obres de consolidació que anaven a càrrec de la comunitat de veïns. Ara ja hi tenim, a més d'un passadís ample d'entrada, una bona sala i un altell consolidat, al qual li manca una escala per poder pujar. Estem buscant la solució més adient i econòmica per poder disposar d'aquest altell. A més, cal destacar que la teulada ha estat arranjada i ja no hi ha goteres. En aquest sector encara falta arrebossar parets, fer la instal·lació de l'enllumenat i pintar. Ara només falta tenir els pressupostos de la remodelació interior nostra, del se-

Crònica del "cotarro" talaienc

gon pis, a més de la zona que ocupaven fins ara la Secció d'Esquí i el GEAM, igual que la zona de la capella i el seu darrera, per saber quants diners necessitem. Això ens ajudarà a decidir si ampliem la hipoteca o fem un crèdit paral·lel. De moment, les obres comunitàries de l'edifici s'han acabat, a menys que es decideixi realitzar altres millores no previstes, ja que encara estem aportant la nostra part al fons econòmic de la comunitat de veïns, corresponent a les darreres obres comunes. Continuarem informant-vos!

ELECCIONS A LA FEEC

En tot cas, no hauríem de dir eleccions a la FEEC, sinó remodelació de la Junta Directiva de la Federació, perquè com que només es presentava una candidatura i, a més, els membres que s'hi presentaven eren menys nombrosos que els que s'hi quedaven, segons el reglament federatiu, s'acceptava una remodelació. Segons aquest reglament, si s'haguessin presentat més candidatures sí que hauria calgut fer votacions, però tal com va anar la cosa només va caldre reunir-se, aquesta vegada al local del CEC, perquè el dia 17 de desembre se celebrés l'acte protocolari de ratificació i proclamació de la candidatura encaçalada pel mateix president que hem tingut fins ara, Bernat Clarella i Biarge (CEC). L'acompanyen tres vicepresidents: Anton Fontdevila (CEC), Francesc Guillaumon (CMB) i Joan Quintana (CEC). El secretari és Lluís Aloy (C-C. C de C.) i el tresorer és Josep Oriol Colomer (CEP), el qual ha estat fins ara el re-

presentant federatiu a la III Vegueria Garraf-Penedès. Així doncs, la plaça de veguer resta buida. Que algú s'animi a ocupar-la! Una dotzena més de càrrecs conformen aquesta nova directiva, a la qual desitgem que l'acompanyin tota classe d'encerts a l'hora de dirigir i gestionar els afers referents al nostre excursionisme. Per molts anys!

TARGETES FEDERATIVES DE MUNTANYA - FEEC 2001

Encara que quan rebeu aquesta revista ja estigui vigent la targeta federativa de la FEEC del 2001, podeu passar per la nostra Secretaria i previ pagament de les diferents quotes establertes per a cada categoria i per cada nivell de riscos i activitats, tindreu la cobertura de les assegurances per a les vostres sortides durant la resta de l'any. A més, us permetrà participar a les diferents marxes, ral·lis, caminades, curses d'esquí de muntanya, travessades, pernoctació a refugis federatius, possibilitat d'incorporació dels joves a centres de tecnificació, serveis amb descompte, revista bimestral Vèrtex i moltes altres activitats que s'organitzen dins el calendari oficial de la nostra Federació. Federeu-vos!

TAMBÉ TARGETES FEDERATIVES D'ESQUÍ - TARGENEU 2001

Els esquiadors podeu també tenir la llicència catalana dels esports d'hivern. Durant la temporada -extensiva a tot l'any i a tot el món- aquesta targeta i la seva assegurança específica per a la neu, cobreix qualsevol even-

tualitat d'accident i rescat a pistes. Enguany s'ha inclòs l'esquí de muntanya i les activitats amb raquetes de neu. També cobreix les despeses mèdiques, les estades i els allotjaments per prescripció facultativa, trasllats, repatriació, responsabilitat civil, reemborsament de serveis no utilitzats per culpa de l'accident, i un llarg etcètera, sobre el qual us podeu informar a la nostra Secció d'Esquí i a la Secretaria de l'entitat. No oblideu tampoc que també hi ha altres opcions: una de més cara, amb una substancial ampliació de l'assistència sanitària i despeses de pròtesi, o una de més econòmica: la Targeta Temporal, per a 10 dies. O sigui, si els esquiadors volem, estem ben protegits. Bona neu!

CELEBRACIÓ DEL CENTENARI DE VÍCTOR BALAGUER

Enguany, Vilanova i la Geltrú té previst celebrar amb un extens programa d'actes el centenari de la mort d'aquest il·lustre fill adoptiu de la ciutat, que com molts coneixeu fou un dels escriptors i polítics més importants de l'època del Romanticisme, al segle XIX, o en tot cas un clar exponent d'aquell moviment que a casa nostra prengué el nom de Renaixença Catalana.

Cal saber que Víctor Balaguer fou precisament un dels primers símbols d'aquell excursionisme incipient que nasqué el 1876 amb l'Associació Catalana d'Excursions Científiques (ACEC), d'on més tard, el 1878, sortiria l'Associació d'Excursions Catalana. L'excursionisme

Crònica del "cotarro" talaienc

clàssic, que practicava majoritàriament la recerca de la història del país i l'arqueologia, fou l'eina que omplí de contingut la Renaixença. Víctor Balaguer, contemporani de l'època, era gairebé venerat per la seva activitat excursionista, tant en el camp de les publicacions -aleshores inexistents- de rutes i itineraris diversos, com en la recerca i coneixement de restes arqueològiques i vestigis històrics. Fou nomenat soci honorari de l'AEC pels seus mèrits com a historiador, catalanista i iniciador d'excursions.

Caldrà, doncs, que des d'aquesta entitat ens afegim als homenatges que la nostra ciutat vol retre a qui, entre moltes altres coses, fou un dels precursors de l'excursionisme al nostre país.

APAREIXEN NOUS ITINERARIS: LES RUTES DEL GARRAF

Durant la Fira de Novembre vàrem poder veure com es repartia des de l'estand del Consell Comarcal del Garraf un fullet amb tres itineraris anomenats Ruta de les Cales, Ruta de l'Embassament del Foix i Ruta dels Tres Puigs. Celebrem que hi hagi personal dedicat a donar a conèixer els nostres camins i itineraris comarcals, però lamentem que no ens sapiguem posar d'acord a l'hora d'oferir conjuntament als ciutadans propis i als forans uns itineraris més complets i amb més possibilitats de ser recorreguts, amb documentació i cartografia adequada i amb dades suficients per adonar-se d'on s'està caminant. Si es fes

conjuntament, es donaria una sensació de més coherència perquè no publicaria cada entitat els seus recorreguts. Dos d'aquests itineraris (editats pel Consell Comarcal i la Diputació de Barcelona) ens semblen excessivament llargs per fer a peu (si són recorreguts amb BTT, encara); tenen tant quilometratge que no es poden recomanar a qualsevol persona que vulgui fer un tomb pels voltants de casa nostra, i menys sense donar-li un horari aproximat ni la llargada del recorregut. D'altra banda, les rutes passen per llocs difícils d'identificar amb les migrades indicacions del plànol i la descripció de l'itinerari, tot i els pals amb senyalització que hem vist instal·lats *in situ*. També ens trobarem que molts sectors d'aquests tres circuits coincideixen amb la col·lecció de 10 itineraris per les rodalies del nostre terme municipal que la Talaià està preparant amb l'Ajuntament de Vilanova, tres dels quals ja estan gairebé acabats i esperem que ben aviat els puguem fer servir.

CRÒNICA DELS DIVENDRES CULTURALS

Aquest darrer trimestre del 2000 començà precisament el divendres dia 6 d'octubre amb la inauguració del curs excursionista 2000-2001. A continuació, fou l'historiador Albert Tubau qui, en una premeditada coincidència de dates, titulava la conferència que va pronunciar ELS FETS DEL 6 D'OCTUBRE A VILANOVA I LA GELTRÚ, la qual pormenoritzà aquell esclat revolucionari del 1934, que després d'una vaga general, i amb un veritable gar-

buix de partits polítics, sindicats, grups radicals, etc., tingueren Barcelona com escenari principal i Vilafranca i Vilanova com a escenaris secundaris, on hi hagueren alguns incidents violents. La revolta culminà, com ja sabeu, amb la detenció del president Companys i el seu govern a mans del general Batet. La dissertació fou molt ben acollida i premiada amb càlids aplaudiments. El següent divendres, com que era el pont del Pilar, res de res, tothom era d'excursió. Ja el dia 20, el Joan Gómez va oferir una projecció de diapositives, organitzada per la Secció de Cultura, amb el títol ISLÀNDIA, AIGUA FOC I GEL, durant la qual ens passejava per aquells paisatges, tocant al cercle polar àrtic, amb múltiples imatges de gèisers en acció, volcans i insòlites panoràmiques, sense vegetació i batudes pel vent i la neu polar, però sense oblidar diversos aspectes dels pobles i de la seva capital, Reykjavik. Una excel·lent projecció que fou molt celebrada pel nombrós públic que omplia la sala. El divendres 27 eren la Marga Carbonell, l'Àngel Galisteo i l'Andreu Ferrer els que ens oferien l'audiovisual EQUADOR, MEITAT I LÍMIT DE LA TERRA, un reportatge complet del seu periple pel continent americà, centrat, això sí, en l'ascensió al Chimborazo, de 6.310 m. En un seguit d'impressionants vistes, ens explicaren emotivament totes les vicissituds, tant de l'ascensió com dels moments anteriors i posteriors d'aquesta magnífica excursió. Amb una acurada presentació i unes escollides diapositives, resultà un magnífic audiovisual. A causa

Crònica del "cotarro" talaienc

de l'expectació que hi havia, es va haver de projectar tres vegades la mateixa nit. I tancàvem el mes d'octubre amb una conferència que tingué lloc el dimarts 31, en comptes d'un divendres, a causa de la disponibilitat del conferenciant, que disertà sobre **L'EDUCACIÓ, UNA EINA PER TRENCAR EL CERCLE DE LA POBRESA. TESTIMONIS DEL PERÚ**. La xerrada fou a càrrec de Julio César Paredes, un educador de l'organització Fe i Alegria, que ens explicà com, amb les col·laboracions que posen a la seva disposició les ONG, estan treballant per dotar la població, especialment la rural, d'una cultura i una educació que li permeti poder guanyar-se la vida, adquirint nous coneixements i noves tècniques i sortint de la pobresa existent en aquell país. L'acte, que no comptà amb gaire assistència, estava organitzat per la Secció de Cultura i fou presentat pels amics d'Intermon Vilanova, els quals ens oferiren tota la informació necessària per poder col·laborar amb aquesta organització.

Al novembre, canvi temporal de format, ja que començava el 2n **CICLE DE PROJECCIONS DE MUNTANYA**, organitzat pel Grup d'Escalada i Alta Muntanya (GEAM). Es va passar de fer les projeccions a la sala d'actes del nostre local a fer-les a la Zona XXI (a l'antic Escorxadó). Aquest cicle comptava amb l'esponsorització de diverses marques i establiments comercials. Va constar de tres sessions de projecció d'escalades i d'importants ascensions, a càrrec d'alpinistes de gran prestigi.

El divendres 10, tingué lloc la primera: **ENTRE EL 8b I ELS 8000 m.**, la qual fou presentada per Ferran Latorre, que per fallida de la megafonia hagué d'explicar-ho a viva veu en una sala d'acústica deficient, on no tot hom pogué escoltar-ho clarament. I ho feu amb un extens repàs de les diferents disciplines que conformen l'alpinisme modern, en escalada esportiva, big-wall, escalada en glaç i ascensions d'alpinisme hivernal, oferint-nos vistes del seu pas per parets com les Grandes Jorasses o també el Mont Blanc o altres muntanyes dels Pirineus, per donar el salt cap a l'Himàlaia, amb cims de més de 8.000 m. com el Shisha Pangma, l'Annapurna i l'Everest. Tant els comentaris a la projecció -que presenciaren més de 100 persones- com les diapositives mereixeren el qualificatiu d'acceptables. La segona sessió, que s'havia de fer el dia 17, resultà finalment impossible de realitzar, tot i els esforços dels organitzadors. Toni Arbonès, un escalador dedicat en cos i ànima a l'escalada, ens havia portat una cinta de vídeo que no hi va haver forma de reproduir perquè els dos o tres canons o projectors de vídeo que finalment es van portar no eren compatibles amb els equips existents. Mentrestant, el conferenciant -que a més d'escalador és guarda del refugi de Siurana-, un tant frustrat, anava explicant de viva veu alguna de les seves particulars visions del món escalatori i de les seves aventures. Per entretenir la concurrència que omplia la sala, mentre s'intentava l'arranjament, sortí també el Jordi Monroy com a representant de l'empresa No Limits a sortejar material espor-

tiu, fins que ja finalment els "tècnics" dictaminaren que allò no funcionava. S'emplaçà el personal a assistir el següent divendres a una sessió doble: la que no s'havia pogut realitzar i la que tocava el dia 24. Aquesta sessió sí que fou completa i amb una assistència de més de 150 persones. Es comptà de nou amb la presència de Toni Arbonès que presentà breument el seu vídeo (ara ja anava bé el projector). Poguérem veure un ampli assortiment de grans parets amb el títol **ESCALADA A VENEZUELA I CHILE**. Ens oferí un munt de vies de gran dificultat, amb les quals féu les delícies del nostre cotarro escalatori. Sense perdre temps, s'encetà la segona sessió, realitzada pel reconegut alpinista i editor Máximo Murcia, el qual ens presentà la seva projecció titulada **HISTÒRIA I ACTUALITAT DE L'ESCALADA EN GLAÇ**, un seguit de diapositives amb una primera part més pedagògica, en la qual es va referir a les diverses formes d'enfilarse per les cascades de gel, i una segona part on ens va oferir una bona col·lecció d'escalades de corredors de glaç, geleres i cascades de tot arreu, tot i que la majoria eren de Gredos i del Pirineu. Ambdós conferenciants, que cloïen el cicle de projeccions, foren premiats amb molts aplaudiments. El mes de novembre el tancàvem, ja de nou a la sala d'actes del nostre local, amb la 19a **MOSTRA DE BOLETS**, organitzada per la Secció de Cultura. Fou oberta al públic el dissabte 25 i el diumenge 26 i comptàrem com sempre amb la inestimable aportació dels membres de la Soci-

Crònica del "cotarro" talaïenc

etat Catalana de Micologia i també d'àmplia col·laboració de socis que ens ompliren de bolets locals. Enguany, la Mostra va reunir un total de 126 espècies. En altres pàgines d'aquesta revista trobareu més referències de les espècies exposades.

Encetàvem el desembre a través de la Secció de Cultura, precisament el divendres dia 1, amb una conferència il·lustrada amb diapositives: **L'ÀSIA CENTRAL VISTA AMB ULLS DE BOTÀNIC**, presentada per un conferenciant ja habitual a la casa, com és el Joan Vallés, professor de Botànica de l'UB. Ens explicà les notes realitzades durant les expedicions botàniques a l'Uzbekistan i al Kazakhstan, referents a la flora d'aquelles regions asiàtiques, així com de les diverses variants de l'alimentació i la gastronomia, de les quals ens il·lustrà amb moltes diapositives. També ens mostrà aspectes singulars de la vida als pobles i ciutats de la zona, així com un munt de pintures rupestres trobades a les zones de muntanya. Amb la pedagogia pròpia d'un professor, ens féu entenedores amb exemples moltes de les qüestions que desconèixiem. Al final de la seva dissertació, fou premiat amb càlids aplaudiments. I pel pont de la Puríssima i la Constitució vam agafar festa i ens en vam anar d'excursió. D'aquesta forma passàvem a inaugurar, el dijous 14, l'**EXPOSICIÓ D'AQUAREL·LES** del Joan Gómez, aquest cop no com a conferenciant sinó com a artista pintor. Havent exposat més d'una vegada al nostre local les seves obres, coneixíem d'antuvi que ens oferiria un ampli recull de petites aquarel·les, aque-

lles que amb un suau cromatisme ressaltava el seu tema preferit: les flors, les plantes i els fruits... si poden ser boscans, millor. Fou, doncs, una veritable delícia contemplar aquesta excel·lent exposició. Felicitats, Joan! A continuació, el divendres 15, eren els Amics de la Sardana de la Talaia els que organitzaven a la nostra sala d'actes la conferència **150 ANYS DE LA TENORA I DE LA COBLA**, a càrrec d'Esteve Molero i Olivella, guionista del programa de televisió "La Sardana" que s'emet pel Canal 33. L'Esteve féu un ampli recorregut, primer de la sardana en general com a composició musical i per la seva instrumentació, i més tard dels inicis de la interpretació per aquelles formacions musicals que esdevindrien cobles, en les quals la tenora es convertí en instrument primordial d'interpretació de les sardanes, des de la meitat del segle XIX fins als nostres dies. Un extens coneixement del tema sardanístic i una oratòria clara i concisa feren que el conferenciant fos llargament aplaudit. L'acte finalitzà amb un pica-pica i cava per a tota la concurrència. I tocava tancar el trimestre i l'any, com sempre cap als volts de Nadal. Així, el dia 22, organitzat per la Secció de Cultura, teníem de nou entre nosaltres el professor Joaquim Monturiol, catedràtic de Geologia de la UB, el qual ens vingué a parlar sobre el que ell mateix titulava **A L'EXTREM DEL CONO SUR (A TRAVÉS DE PATAGÒNIA I TERRA DEL FOC)**. No cal dir que les conferències del professor Monturiol tenen quelcom d'especial, i no només per les espectaculars vistes projectades, sinó per les pedagògiques explicacions i pels arguments científics, amb comentaris no exempts d'un to humorístic, la qual cosa fa que la vetllada s'allargui sense que ningú es mo-

gui del seient. Així recorreríem la Patagònia i la Terra del Foc per les seves muntanyes, per les seves planes i també per les seves ciutats, uns territoris repartits a parts desiguals entre Xile i Argentina i amb un permanent conflicte d'interessos, amb un estret de Magallanes que separa del continent l'arxipèlag de Terra del Foc, amb una geografia extremadament torturada pels climes propers a l'Antàrtida, explicant-nos diverses situacions tant de la població de la zona com de l'accidentat relleu, el qual fou motiu d'alliçonar-nos -una vegada més- en la formació de les muntanyes i l'acció d'erosió i desgast ocasionada per les gèleres, de les quals ens va oferir una extensa col·lecció de vistes, finalitzant Patagònia amunt fins a San Carlos de Bariloche, una coneguda estació d'esquí argentina. No cal dir que l'agradable conferència ens va semblar una lliçó magistral, la qual culminà amb càlids aplaudiments. Però aquí no s'acabava tot, ja que per aquestes dates celebrem sempre el **LLIURAMENT DE MEDALLES DELS 25 ANYS DE SOCI** als qui s'han mantingut fidels a la nostra Talaia durant el darrer quart de segle. Enguany els correspongué aquesta distinció a una dotzena de socis i sòcies. Enmig de grans aplaudiments, els homenatjats recolliren les medalles i, a continuació, el president Salvador Belchi va felicitar les festes amb un escuet: Bon Nadal a tothom! ...i allà fora teniu preparat cava i torró! I va desaparèixer tothom a la recerca d'una copa que serví per desitjar-nos tots plegats un esplèndid Nadal, un millor any nou i un bon carvi de segle. Que així sigui!

XIX MOSTRA DE BOLETS

Com cada any i amb la il·lusió de celebrar per al nou mil·lenni la XX Mostra de Bolets, tingué lloc els passats dies 25 i 26 de novembre al local social la tradicional exposició amb una àmplia representació de bolets, concretament 126 espècies.

Encara que hi ha molts tàxons que venen repetint-se any rere any, hem de dir que enguany n'hi havia vint-i-un que era la primera vegada que s'exposaven. D'aquestes espècies destacarem fongs gelatinosos com **Exidia glandulo-**

sa que viu sobre fusta morta i forma una capa de color negre sobre troncs durant tot l'any. També poguérem apreciar el fetge de vaca (**Fistulina hepatica**), bolet molt característic per la seva forma de llengua i pel seu color vermell sang. Viu sobre troncs vells de roures i castanyers formant un barret amb un peu molt curt o poc diferenciat que surt del tronc. La part inferior es troba recoberta de porus rodons de color pàl·lid. De gust amargant, és comestible quan és jove, cru, en amanides, però s'ha d'escaldar abans per tal d'eli-

minar l'àcid tànic. Cal destacar que és una espècie poc freqüent que surt des de finals d'estiu fins ben entrada la tardor. Una altra espècie destacable és el molleric (**Suillus mediterraneensis**) que es diferencia dels altres mollerics pel seu hàbitat ja que és una espècie bàsicament mediterrània, que té la carn d'un color groc intens i una ornamentació al peu molt marcada. És comestible, encara que s'ha de treure la cutícula i els porus de sota el barret. Del gènere **Cortinarius**, del qual es troben a Europa aproximadament

Agaricus bitorquis "Camperol". Foto: Manuel Tabares

unes 1.500 espècies, el més ric en espècies de tots els bolets en làmines, observarem tres espècies noves per a l'exposició com **Cortinarius cotoneus** amb una forta olor de rave, **C. rufofoolivaceus** de tonalitats rosades i vermelloses on en els exemplars joves s'observa una cortina filamentosa que penja de la vora del barret fins al peu, violada, que en trencar-se queda enganxada al peu i **C. herculeus**, de barret molt gran, pot ultrapassar un pam d'amplada i té una carn blanca, amb una forta i característica olor de blat de moro. És una espècie que viu associada als cedres. Cap de les tres espècies té un interès culinari.

El que sí que té interès gastronòmic és el terrorol de doble anell (**Agaricus bitorquis**), semblant al xampinyó, molsut, amb anell doble i amb làmines rosades que enfosqueixen en envellir. Té gust d'avel·lana i es troba als parcs i jardins.

Del gènere **Lactarius**, on es troba el rovelló, destaquem **Lactarius luteolus**, es tracta d'un bolet molt rar, de color blanc que es taca de tons brunencs quan es toca. Té un làtex blanc que quan s'asseca s'ennegreix. Es desconeix la seva comestibilitat. També d'aquest gènere destaquem la lleterola roja (**Lactarius rugatus**), de color vermell ataronjat, amb làtex blanc que no canvia de color, és bon comestible i apreciat en algunes comarques. Molt afí a les espècies anteriors es troba la cuallbra carbonera (**Russula acrifolia**), molt característica perquè al tallar-la es torna vermella i poc després grisenc. Té un gust picant, principalment en les làmines, d'on li ve el seu nom llatí. No és comestible.

Russula fragilis "Escalabecs fràgil". Foto: Manuel Tabarés

Del grup de les amanites, representades per set espècies destaquem **Amanita franchetii**, amb barret groguenc recobert de berrugues també del mateix color que procedeixen del vel universal. A la base del peu es troba una volva en forma d'esquames de color groc viu. L'anell que també es troba al peu procedent del vel secundari que protegeix la part fèrtil (himeni), es de color blanc i porta un voraviu de color groc, igual que les esquames que formen la volva. És una espècie més aviat rara i es desaconsellable consumir-la pel seu sabor desagradable.

Igualment, dels bolets amb làmines cal destacar **Volvarie-lla surrecta**, bolet curiós que viu sobre restes d'altres bolets en estat de descomposició, té un barret de color blanc i la base del peu està embolcallada per una volva membranososa blanca. Destaquem pel seu interès científic i no culinari una espècie creada fa pocs anys i que hom creu que és força abundant algunes temporades sobre branquillons morts en els alzinars mediterranis, es tracta de **Marasmiellus virgatocutis** de petit tamany, amb estries de color castany sobre el barret.

I finalment, del grup dels gasteromicets, observarem l'ou del diable violaci (**Phallus hadriani**), de peu blanc i gruixut, on trobem al capdamunt una superfície fosca molt llefiscosa i d'olor desagradable (gleva) que atrau els insectes i aquests dispersen les espores que es troben en la superfície de la gleva. La volva que es troba envoltant el peu és blanca, però en contacte amb l'aire pren una coloració rosada que es conserva fins al final. Com tots els bolets que hem comentat, és rar i es fa en llocs càlids, més o menys sorrencs, a la tardor.

M. Carme Barceló i Martí

BIBLIOGRAFIA

GERHARDT, E., VILA, J. & X. LLIMONA. 2000. **Bolets dels Països Catalans i d'Europa**. Ediciones Omega, S.A. Barcelona.

LLISTOSELLA, J., ROCA-BRUNA, A & M. TABARÉS. 1997. **Les amanites**. Museu de Granollers-Ciències Naturals. Granollers.

SOCIETAT CATALANA DE MICOLOGIA, 1982-2000. **Bolets de Catalunya**. Col·leccions 1-19. Barcelona.

EL PUIGSACALM PER LA CANAL FONDA

Joanetes (803 m) - serrat de Fontanills - carena del puig del Soi (1.100 m) - canal Fonda (el Barret) - puig Corneli (1.352 m) - puig dels Llops (1.485 m) - Puigsacalm (1.518 m) - font Tornadissa - coll de Sant Bartomeu (1.240 m) - coll de Bracons (1.130 m)

26 de novembre de 2000; 12 participants; 8,5 km aproximadament; 770 m de desnivell acumulat

Tot bé, tot bé... un dia rodó. La colla participant ha estat ben diversa però s'ha cohesionat de seguida.

Carena del puig del Soi, pujant cap a la canal. Foto: Joan Raventós

Part central de la canal Fonda. Foto: Joan Raventós

En tot moment hi ha hagut bona entesa, bon rotllo, que es diu ara. El dia ens ha deixat fer tot el previst i alguns extres i tot. Un d'ells, un cafè amb llet calent en un bar de Sant Pere de Torelló, que a aquelles hores fredes del matí venia prou de gust. Un altre, un flanqueig d'urgència cap a ponent, ja a força alçada, sota la paret, que no estava en el programa, però que hem hagut de fer quan hem vist que ens havíem decantat massa cap a la dreta. Resumint... una travessada a tot el Puigsacalm, de llevant a ponent - més exactament de nord-est a sud-oest- entrant al massís per la cinglera que cau a la vall d'en Bas, per una canal equipada amb passarel·les, clavilles i passamans metàl·lics, i sortint-ne pels seus lloms de Sant Bartomeu, fins al coll de Bracons. Recomanable...

Un fet curiós. Abans de començar la ruta, tot esperant que els conductors situessin un vehicle al coll de Bracons, hem conegut casualment un veí del poble de Joanetes que l'any 1952 va col·laborar en la instal·lació de la canal dels Gan-

xos. Aquest home, ens ha començat a explicar les seves vivències i quan ens ha situat la canal hem detectat una petita però significativa desviació respecte a la nostra ascensió: l'ha situada més cap a l'esquerra. De la conversa que hem mantingut, doncs, n'hem tret una informació nova i inesperada: la canal que pujarem nosaltres no és la dels Ganxos, sinó la canal Fonda.

Aclarit aquest fet, hem deixat Joanetes pel costat de ponent i hem pres un camí que ens ha situat més amunt, al costat d'una masia. Allí hem dubtat si enfilar-nos pel llom o continuar pel camí que entrava al bosc. Finalment, hem triat aquesta última opció, més que res perquè ens ho ha recomanat un senyor de Joanetes que hi passejava. Hem anat pujant pel clot de Mas Roure i hem acabat situant-nos al llom del serrat de Fontanills, prop dels cingles. Allà hem vist que ens havíem desplaçat excessivament cap a la dreta i hem localitzat un sender que ens ha deixat flanquejar pel peu del puig Corneli fins al llom del puig del Soi, on hem trobat el sender carener de pujada al peu de la canal. Abans d'enfilar-nos-hi, hem fet una paradeta per reposar i poder observar el panorama cenyit per la serra dels Llancers al sud i les del Corb i de Finestres a llevant. La plana d'en Bas i un tros d'Olot dominen la depressió dilatada que observem sota nostre.

Poc després, hem començat a pujar per la canal. Primer hem passat per una passarel·la metàl·lica i hem remuntat un tram de canal amb despeniments que hem anat superant gràcies a les oportunes arrels que apareixien aquí i allà. Al capdamunt d'aquest tram, la canal s'ha

tancat i s'ha dreçat definitivament. Han aparegut ja els primers trams equipats amb rampes metàl·liques, passamans i barrots de ferro. A la part de dalt, hem trobat un esperó de roca protegit per una atapeïda vegetació que queda penjat sobre l'estimball. Ens hi hem acostat per una petita canaleta de roca per poder fer sonar la campana que hi havia clavada a la pedra, mentre hem pogut admirar impressionats el «pati» que queia a plom davant nostre. Hem fet l'últim tram de canal, el més estret, ajudats d'un cable i una cadena. Al capdamunt, un últim pas amb quatre barrots ens ha ajudat a superar una paret d'uns tres o quatre metres d'alçada. Tot seguit, un petit senderó que s'escorria per entremig dels boixos careners ens ha conduït a l'ampla carena del puig Corneli, neta de vegetació, encatificada d'herba tendra. Uns metres ensota, al nord, hem pogut veure Santa Magdalena del Mont; més a l'esquerra, el tall del torrent de les Olletes i l'encimbellada plana Mitjana.

El gep del puig Corneli ha precedit la baixada cap al coll de Joa-

netes, on hem trobat l'inici del camí de les Mules que ens ha indicat el senyor de Joanetes (l'hem trobat indicat, però, com camí dels Burros), usat per les tropes d'ambdós bàndols durant les guerres carlines. Del coll, hem pujat per un ombrívol camí, molt humit, que s'enfila pel vessant nord del puig dels Llops fins a la Rasa Alta. Hem ascendit al puig dels Llops i hem acabat de carenejar fins al Puigsacalm, que hem envaït totalment per tal de poder dinar instal·lats al peu del vèrtex geodèsic, de cara a la vall d'en Bas. Cap al nord-oest destacava en el paisatge dilatant el curiós puig Cubell, arrodonit, i les ondulacions suaus del pla Traver i dels rasos de Manter.

L'excursió no s'ha acabat pujant al Puigsacalm. Hem baixat fins a la font Tornadissa, que ens ha abastit d'aigua fresca, i hem trencat cap al sud per anar a buscar el coll de Sant Bartomeu, entre fagedes i rasos verds. Un cop al petit collet, també cap al sud, hem continuat per un sender que baixava decidit cap a l'últim dels nostres objectius de la jornada: el coll de Bracons, el qual sem-

bla que quedarà arraconat quan entri en funcionament la polèmica autovia que ha de travessar aquests indrets pel túnel de Bracons i que partirà en dos la llanguida vall d'en Bas, que ja havia trobat l'equilibri amb un turisme i unes activitats de natura encapçalades pel municipi de les Preses i per altres nuclis de la zona.

Tomant cap a casa, valorem la possibilitat de tornar al Puigsacalm més endavant per tal de des-

Part final i estreta de la canal. Foto: Joan R.

cobrir la veritable canal dels Ganxos i, de passada, el misteriós, per a nosaltres, camí de les Mules. Serà en una altra ocasió, però estaria bé enllaçar les dues canals i aquest camí en un recorregut penetrant per aquesta serra. Ja en parlarem!

Joan Raventós Hill

Accés: L'excursió comença al poble de Joanetes, per un carrer asfaltat que va cap a ponent. Tot seguit s'agafa un camí a la dreta i després d'una masia es puja per la carena boscosa fins al puig del Soi i el peu de la canal. L'itinerari que es descriu en aquest article té alguna variació. La ruta finalitza al coll de Bracons, on cal haver deixat un vehicle per poder tornar a Joanetes.

Itinerari realitzat: Joanetes (603 m) - Sant Romà - Mas Roure - Serra de Fontanills - puig del Soi (1.014 m) - carena - canal Fonda - puig Corneli (1.362 m) - coll de Joanetes - puig dels Llops (1.490 m) - Puigsacalm (1.515 m) - font Tornadissa - coll de Sant Bartomeu (1.260 m) - coll de Bracons (1.140 m)

Carenejant el puig dels Llops. Foto: Joan Raventós

Tot el grup al cim, a punt de baixar cap al coll de Bracons. Foto: Joan Raventós

ASCENSIÓ AL TUC DE BACIVÈR (VALL D'ARAN)

Pèira Arroja (1.846 m) - plan de Beret - tuc de Saumet (2.452 m) - tuc de Bacivèr (2.644 m) - cota 2.604 - còlh deth Clot der Os - estanhons deth Clot der Os - Pèira Arroja (1.846 m)

**2 i 3 de desembre de 2000;
7 participants; 900 m de desnivell acumulat**

El refugi Juli Soler Santaló, del CEC, obrirà a partir del dia 6 i l'alternativa, el refugi Rosta, ens faria saltar el pressupost. Així doncs, finalment decidim fer nit a l'alberg de joventut de Salar-dú, i la veritat és que hi estem ben còmodes i pel fet d'estar federats ens surt més bé de preu que en un refugi. El que no quadra tant és la previsió del temps, que preveu que s'aguantí... el problema és que quan hem arribat a Salar-dú ha començat a nevar intensament i en un moment ha quedat tot blanc. L'endemà, però, el dia serà esplèndid i la temperatura, molt baixa.

Hem pujat cap al pla de Beret i ens hem situat prop de la Pèira Arroja, una pedra encastrada verticalment d'un color rogenc, situada al costat de la carretera d'accés al pla. A

l'altre costat de l'asfalt, hem vist una colla fent vivac al pedris del refugi lliure que hi ha en aquest indret. Semblaven erugues. Quan ens han sentit, s'han començat a bellugar mandrosament. No era per menys. Feia molt de fred. Quan hem començat a caminar, estàvem a vuit graus sota zero. Hem baixat cap al pla, en direcció sud-est, i hem travessat ben aviat els meandres de la incipient Noguera Pallaresa. No hi havia gaire neu, aproximadament uns 20 cm. Conforme hem anat pujant, n'hi havia més, però com

Carenejant cap al Tuc de Bacivèr. Foto: Joan Raventós

recció a la carena arbrada que teníem al davant. Més amunt, hem travessat un telecadira i ens hem enfilat per unes canals seguint la sinuosa traça que anava obrint el Francesc -i que més d'un cop ens ha fet ballar el cap fins a la carena.

El dia no podia ser més diàfan: hem pogut observar amb tota claredat l'espectacularitat del paisatge que es dominava completament des del Posets i les Maladetes, fins al Besiberri Nord, el Montarto i totes les carenes que ens separaven del Parc Nacional de Sant Maurici: Bassiero, Ratera, etc., tot això de cara cap al sud. Cap al nord, dominàvem tota l'orografia local, des del tuc de Maubèrme, fins al Mont Valier.

Hem anat seguint la carena blanca i hem passat algun tram de cresta fins al tuc de Saumet. Una última pitrada ens ha pujat fins al punxegut tuc de Bacivèr. Al seu cim hi hem fet unes quantes fotos, però com que no hi

Pujant cap a la carena del Tuc de Bacivèr. Foto: Joan Raventós

Espectacular tram de la carena. Foto: Joan Raventós

cabiem tots còmodament, hem decidit baixar uns metres per localitzar un indret més ampli i guardar-nos del vent. Finalment, hem fet cap a la cota 2.604 i ens hi hem instal·lat per dinar,

Carena del Tuc de Bacivèr. Foto: Joan Raventós

Quan hem reprès la marxa, ens hem precipitat cap al coll del Clòt der Os, però abans d'arribar-hi, hem anat baixant en diagonal completament enfonsats a la neu que aquí sí que s'havia acumulat, probablement perquè l'orientació del territori l'havia conservada més que no pas als indrets exposats al sol i a causa del vent, que l'havia escombrada cap a aquest vessant. Amb penes i treballs, hem anat baixant cap al Clòt der Os que estava ple de trampes amagades sota la neu i entre les pedres que constitueixen el fons imprevisible d'aquesta pe-

de cara als estanys de Bacivèr. Alguns de nosaltres, que ahir vam prendre els entrepans congelats de la nevera, ens els hem hagut de menjar encara completament gelats i molls.

tita vall. Després d'una baixada penosa, hem arribat a l'estany del Clòt der Os i com que estava ben glaçat, l'hem travessat per la superfície i hem respirat alleugerits per la manca d'obstacles. Després de l'estany, la baixada ja ha estat franca i en poca estona ens hem situat al pla de Beret on finalitzava l'excursió.

Joan Raventós Hill

El grup al Tuc de Bacivèr. Foto: Carles González

Accés: Per arribar al pla de Beret, hem d'agafar la carretera C-142 que s'inicia al complex de Vaquèira i mor a Beret. L'ascensió comença al costat del refugi de Pèira Arroja, uns metres abans d'arribar al pàrquing de Beret. Cal travessar el pla de Beret en direcció sud-est i assolir la carena que hem de seguir fins al cim.

ATENCIÓ CAMINAIRES!!!

RESERVEU-VOS LA DATA DEL 25 DE MARÇ PER PARTICIPAR A LA 43a MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ

**ENGUANY COMENÇARÀ I ACABARÀ A SANT PERE DE RIBES (CAN LLOSES)
INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS AL LOCAL SOCIAL**

*Alta
muntanya*

CORDILLERA REAL DE BOLÍVIA

Després d'haver estat un parell de vegades a l'Himàlaia, tenia ganes de conèixer la segona serralada més important del planeta. En Joan em va fer la proposta i jo de seguida vaig acceptar tot i els entrebancs que vaig tenir uns mesos abans de marxar. Les referències de Bolívia eren molt bones, amb un hivern fred però molt sec, on pràcticament no cal ni pensar en el temps, i unes muntanyes maquíssimes, espectaculars però assequibles, i una ciutat molt a prop que fa de suport logístic. Així, a principis de juliol de 2000, tot és a punt. Doncs som-hi!

Jordi Pons

Quan l'any passat vaig tornar de les muntanyes equatorianes vaig decidir que havia de tornar als Andes, ja que les possibilitats de fer alpinisme –o andinisme com en diuen allí– són il·limitades. No volia conformar-me amb els Andes de l'Equador, sinó que volia veure de prop les muntanyes d'altres països.

Un amic francès havia estat feia dos anys a Bolívia i me n'havia parlat molt bé i em va començar a atreure la idea d'anar-hi a conèixer la *Cordillera Real*. És un país una mica oblidat donada la proximitat de la *Cordillera Blanca* del Perú, però precisament aquest fet encara el fa més atractiu.

Joan López

En arribar a l'aeroport de *El Alto*, l'alçària ja és de 4000m i a la ciutat de *La Paz*, de 3700m de mitjana. Tenint en compte que els carrers de *La Paz* tots fan pujada i que els hotels més econòmics no tenen ascensor, comences a bufar des del primer moment, tant quan passeges per la ciutat com quan puges a l'habitació de l'hotel. Això afavoreix el procés d'aclimatació.

Calen uns dies sense gaires esforços per acostumar el cos a l'alçària, i aprofitem per visitar les ruïnes de *Tiwanaku* -

els antecessors dels inques- i fer la visita obligada al *Club Andino Boliviano* on ens informen i assessoren amablement i de forma extensa i gratuïta sobre les seves muntanyes: itineraris, dificultats,

El llac Titicaca al trekking entre Copacabana i lampugata. Foto: Jordi Pons

perills, transports, etc.

Continuem la nostra aclimatació amb un *trekking* pel llac *Ti-tikaka*. Agafem un autobús des de *La Paz* fins *Copacabana*, un bonic poble a la vora del llac, i des d'allí cami-

nem fins al poble de *Yampupata*, tot plegat uns 20km de recorregut fàcil però molt bonic, tant pel paisatge com pels pobles indígenes que trobem pel camí, tot resseguint la costa d'aquest impressionant llac. Creuem fins la *Isla del Sol* en una barca de rem, i després de recórrer una mica l'illa, retornem amb un vaixell directament a *Copacabana*, i d'allà a *La Paz* en autobús.

L'endemà anem amb un minibus fins al Refugi de *Chacaltaya*, de 5260m, on suposada-

Vista de *La Paz* (3.500-4.000 m) amb l'*Mismi* al fons. Foto: Jordi Pons

Cabeza del Condor (5.648 m) des de el pic Austria (5.328 m). Foto: Jordi Pons

ment hi ha l'estació d'esquí més alta d'Amèrica -un sol remuntador, una sola pista, i fa dos anys que no s'obre- i des d'allí pugem al *Cerro Chacaltaya* de 5395 m. En una mitja hora caminant s'arriba al cim des d'on es gaudeix d'una magnífica panoràmica del *Huayna Potosí* que pujarem uns dies més tard, i de la resta de la *Cordillera Real*. El mateix dia tornem a *La Paz* passant pel *Valle de la Luna*. Tot i no ser una gran ascensió, ens és molt útil en el nostre procés d'acclimatació.

Després de descansar un dia ens anem cap a la zona de *Condoriri*, un lloc preciós on acabem d'acclimatar tot pujant diversos cims de més de 5000m. En una hora i tres quarts un minibus ens deixa en un poble anomenat *Tuni Condoriri*, a 4450m, i d'allà pugem acompanyats d'una mula que per uns 10\$ ens porta el farcell amb les coses més pesades, i en dues hores i mitja arribem al campament base situat a la vora del llac *Chiar Khota* a 4700m, un lloc

especialment bonic i ben situat per assolir els principals cims de la zona.

Passada la primera nit al campament ens aixequem a les quatre de la matinada per pujar al *Pequeño Alpamayo*, de

5410m, una piràmide de neu espectacular amb una llarga aresta amb trams de 45° que et deixa en un cim punxegut i aeri. Per pujar-hi cal passar pel *Pico Tarija*, de 5320m, i desgrimparlo per l'altra vessant abans d'enfilar l'espectacular aresta. Hem conegut poques muntanyes boniques com aquesta tant en la seva ascensió com en la panoràmica que proporciona des del cim. En total, sis hores i mitja de pujada i tres i mitja de baixada.

El segon dia pugem la *Piràmide Blanca*, de 5250m, un cim que tot i ser molt bonic no fa honor al seu nom ja que el final és rocallós i no està nevat. L'ascensió puja per una glacera, fent ziga-zagues entre un laberint de grans esquerdes. S'hi ha de superar algun curt pendent de 45° de neu dura i, al final, hi ha uns metres de 3r grau en roca. Vista increïble del veí *Pequeño Alpamayo*. Unes cinc hores i

mitja amunt i dues i mitja avall.

El tercer dia, després d'un intent a l'*Aguja Negra*, de 5336m, per una via complicada, desistim i anem cap al *Pico Austria*, de 5328m, una muntanya fàcil, que tot i no tenir ni una clapa de neu disposa d'una esplèndida panoràmica del grup *Condoriri*. Unes quatre hores de pujada i dues de baixada.

Després de quatre nits de tenda ja és hora de baixar i tornar a *La Paz* per descansar un dia. En arribar a *Tuni*, però, ens trobem que no hi ha cap cotxe. Aprofitem per aprendre una mica d'*Aimara*, la llengua que parlen els indígenes de la zona, i finalment hem de llogar un parell de motos per recórrer els 30km de pista carregats amb les motxilles i el farcell fins a *Patamanta*,

A 5.280m, a punt d'enfilar l'aresta del *Pequeño Alpamayo*. Foto: Jordi Pons

on agafem un minibus cap a *La Paz*.

Ha arribat el moment de pujar al *Huayna Potosí*, de 6088m, el primer sis mil que ens havíem proposat. Agafem un quatre per quatre que ens deixarà al refugi de *Zongo*, a 4800m, i d'allà, per 10\$, amb l'ajut d'un portador que ens tragina el farcell, pugem en tres hores fins al *Campamento Argentino*, a 5500m, un gran plató de neu ideal per instal·lar-hi la tenda de campanya.

L'endemà ens llevem a les tres de la nit per poder sortir a dos quarts de quatre. Els primers passos recorren el gran plató fins que topem amb una esquerdada i un petit mur d'uns 30m i d'uns 50° de pendent que

Arribant sota l'esperó rocós de la *Piràmide Blanca* (5.250 m). Foto: J. Pons

El·ls dos participants al cim del Pequeño Alpamayo (5410 m). Foto: J. Pons

superem fàcilment per després anar progressant entre turonets, repetjions i esquerdes molt ober·tes fins arribar a la piràmide somital que ataquem per l'aresta. Aquesta és força delicada, no tant per la dificultat sinó per l'exposició al buit. És per això que muntem un passamà amb dues estakes en el tram més delicat. Arribem al cim a les set del matí, després de tres hores i mitja de fred intens, tot coincidint amb la sortida del sol. Les baixes temperatures que havíem suportat, al voltant dels -15°C , i el vent que bufava al mateix cim, ens fan baixar de seguida i gaudim molt més de la muntanya durant el descens amb la companyia del sol que escalfa. Hem matinat massa. De baixada triguem unes dues hores.

Tornem a La Paz un parell de dies per recuperar-nos bé i preparar l'ascens a l'illimani, de 6439m i punt culminant de la Cordillera Real. Aquest cop compartim el transport amb un grup d'andalusos i ens estalviem uns

una mula per 8\$ que ens ajuda a pujar el material fins a Puen·te Roto, una magnífica vall on fem el primer campament a 4560m. Pugem gairebé 900m en unes tres hores i mitja.

L'endemà sortim amb l'ajuda d'uns portadors cap el campament d'alçària de Nido de Con·dors, a 5500m, on dormirem la nit abans d'atacar el cim. El camí transcorre primer pujant una morrena que cada cop

està més desfeta fins arribar a un coll on comença una llarga aresta de roca que puja fins a un petit plató de neu on es troba el campament. Quasi 1000m de desnivell en unes tres hores i quart.

calerons. L'autobús ens deixa a Estancia Una, a 3715m, en unes tres hores i mitja. Després de passar per l'espectacular Cañón del Palca i baixar un parell de vegades fins als 3000m. Allí contractem

les forces. Havíem fet uns 2000m de desnivell però encara ens quedaven els 1000m més difícils fins al cim.

Ens llevem a dos quarts de quatre i sortim a un quart i cinc minuts de cinc de la nit. Al principi s'avança per una aresta de roca que surt del campament i continua en un tram perillós d'aresta totalment gelada -on el piolet poca cosa hi té a fer- que ens deixa en una pala ampla. Continuem pujant sense descans ara per pendents més forts fins topar amb la rimala que passem per l'esquerra sense problemes assegurant amb un parell d'estakes. Seguidament trobem una pala ampla de neu dura de 50° de pendent, que també assegurem, i després es va su-

Baixant l'aresta de l'huayna Potosí assegurant amb corda fixa. Foto: J. Pons

avitzant fins arribar al coll. Fins aquí han estat cinc hores sense pausa. Pugem pel vessant obac de la muntanya i fa tant de fred que no hem gosat a parar. Aquest és un moment molt agradable ja que per primer cop veiem el sol que tocava per l'altre costat, i ja només ens queda un suau pendent amb algun tram pesat de neu pols, que ens deixa a la llarga aresta que constitueix el cim.

Han estat sis hores d'esforços, de passar-hi fred (-20°C), però ha valgut la pena ja que estem en el punt més alt de tota la Cordillera Real, fa sol i tenim una vista magnífica. Fa un dia fantàstic i, arrezerats del vent, ens asseiem una estona per beure, menjar, gaudir de la vis-

Des del campament s'observa perfectament tota la ruta que farem l'endemà fins assolir el cim. La muntanya la tenim molt a prop però també la veiem molt gran, o sigui que haurem de mesurar bé

Vista de l'huayna Potosí (6.080 m) des del Chacaltaya (5.395 m). Foto: J. Pons

Campament d'alçada al Nido de Cóndores (5.500 m). Foto: Jordi Pons

ta i fer unes fotos abans d'iniciar el descens de 2000m que ens espera per tornar a *Puente Roto*. El dia és esgotador fins arribar al campament base, però val la pena baixar per descansar millor. Són unes quatre hores i mitja de descens més el temps per recollir les coses del campament d'alçada de *Nido de Cóndores*.

El dia següent tornem a *La Paz* i ja només ens queden els dies programats per als imprevistos, que no hem gastat, i que aprofitem per conèixer la regió de les *Yungas*, tot fent un *trekking* de tres dies per la part nord d'aquest indret pre-selvàtic i tornem a *La Paz* per poder preparar l'equipatge i retornar a casa.

Jordi Pons i Joan López

NOTES:

- Cal destacar que en general el país no és gaire més barat que el nostre, i que intenten cobrar-nos sempre preus desorbitats pels desplaçaments

garnaga -gairebé totes estan juntes- i trobar un forat en algun transport ja programat. Aleshores, el que nosaltres paguem només és benefici per a l'agència i no per al conductor, són uns diners extres per a ells, i a nosaltres ens surt a una quarta part del preu inicial més barat.

- Els hotels econòmics són molt espartans, i tenen dutxes de circumstàncies.

- A les zones baixes, el terra és com d'argila molt fina i acabes fart de pols per totes bandes, i si bufa el vent la cosa és escandalosa: si obres la boca, menges pols.

- A *La Paz* trobem molts cafès-internet, des d'on podem contactar de manera econòmica amb els nostres familiars i amics amb preus entre 0.6\$ i 1.6\$ per hora de connexió. Una trucada telefònica de 5 minuts costa uns 16\$.

que ens acosten a les muntanyes. L'única manera d'aconseguir bons preus és formant un grup de sis o més persones, o millor encara esperant l'últim dia per recórrer les agències del carrer Sa-

- La gent del país són molt contraris que els fem fotos. Es tapen i s'enfaden, i si aconseguim fer-la, ens venen a cobrar. Els diem que nosaltres no som dels E.U.A., però ells no entenen la diferència.

- Les *Llamas* i *Alpacas* són uns animals pacífics i curiosos.

- És tot un luxe tenir una ciutat tan a prop de les muntanyes on descansar i menjar bé entre un cim i un altre.

- Les estaves de neu són el material més útil per assegurar, ja que el que més trobem és neu dura. No hem usat els cargols de gel, però caminant per glaceres sempre cal portar-

Els dos alpinistes al cim de l'Illici Sud (6.439 m). Foto: Jordi Pons

ne, i aquestes tenen moltes esquerdes.

- Les muntanyes són molt maques, espectaculars i fotogràfiques. Els cinc mils tenen una mida molt humana i són molt gratificants de fer. Als sis mils fa molt de fred, per la seva alçada i perquè estan una mica aïllats de la serralada, i si no fa sol, més val no pujar-hi, a no ser que es porti roba d'abric per a alçàries màximes per no patir congelacions.

- Impressionant sempre la vista de l'*Illici* des de la ciutat.

Illici Nord (6.403 m) des del campament de Nido de Cóndores. Foto: J. Pons

LA VALL D'ÀRREU

ENTRE L'AMENANÇA I L'ESPERANÇA

ANTECEDENTS

La vall d'Àrreu està situada a l'extrem nord-occidental del Pallars Sobirà, ocupa més de 2.000 hectàrees i és una de les darreres valls de tot el Pirineu que encara continua en estat verge pel que fa a accés rodat, és a dir, no té cap pista que hi penetri. Només s'hi pot accedir caminant per senders i camins empedrats mil·lenaris. A més, no té cap aprofitament hidroelèctric ni cap línia d'alta tensió i l'aprofitament forestal és escàs o in-

existent. El resultat d'aquest aïllament secular és l'existència de boscos vells sense intervencions humanes, únics al Pirineu.

Quan el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), aprovat l'any 1992 per la Generalitat de Catalunya, parla de la vall d'Àrreu justifica la seva inclusió dient que «l'espai acull una de les millors mostres de la fauna pirinenca i es destaca el bon estat de conservació de les formacions forestals altimontanes i sub-

alpines». D'altra banda, l'organització internacional WWF/Adena té inclosa la vall d'Àrreu dins de la campanya de boscos europeus de protecció prioritària.

El març de 1999, un informe elaborat per tècnics de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA) i el Centre Excursionista de Catalunya (CEC) proposava la creació del Parc Nacional de l'Alt Pirineu que inclouria

tota la zona compresa entre la vall de Montgarri, el massís de Beret i la mata de València. Aquest informe destaca la importància d'aquesta zona perquè concentra la millor representació de sistemes lacustres d'alta muntanya intactes que resten al Pirineu, entre ells els d'Àrreu. Pel que fa als boscos, diu que s'hi troba «l'avetosa més extensa del Pirineu (Mata de València i Gerdar de Sorpe) i els millors boscos subalpins madurs del Pirineu central (obagues de Montgarri), on es troba un dels que es consideren els darrers boscos verges de la península ibèrica, el bosc d'Àrreu».

LA PROPOSTA D'AMPLIACIÓ

Poc després de presentar-se aquest informe conservacionista, l'empresa Catalana Occidente, propietària de l'estació d'esquí Baqueira-Beret, que té ja l'àrea esquiable més gran del Pirineu, va presentar un projecte d'ampliació cap a llevant que ocupava tota la vall d'Àrreu fins a Sorpe. Aquesta ampliació s'afegia a la que ja ha fet cap a ponent, fins a la carena del Tuc de Costarjans, entrada ja en funcionament aquesta temporada, i a la futura ampliació fins a Bagergue, on arribaran els remuntadors i on es prepara una gran operació especulativa de terrenys i apartaments.

La característica més substancial d'aquest nou projecte d'ampliació és l'ocupació de gran

Concentració a la vall d'Àrreu. Foto: Joan Raventós

El poble d'Àrreu. Foto: Joan Raventós

part dels territoris del Pallars inclosos per l'administració catalana en el PEIN de l'Alt Àneu i proposats a la Unió Europea per formar part de la Xarxa Natura 2000, la futura xarxa d'espais protegits de la UE.

Tan aviat com es va saber la notícia, les principals associacions excursionistes i ecologistes van reunir-se per debatre el tema i proposar alternatives més respectuoses amb l'entorn. Inicialment, es va crear la Plataforma pel Desenvolupament Sostenible del Massís de Beret, format per IPCENA i altres organismes com ara la Lliga per la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA), la FEEC, la UEC i el Centre Excursionista de Lleida. Des del principi, aquesta plataforma va voler deixar clar que compartia la preocupació pel desenvolupament econòmic del Pallars Sobirà, però a la vegada afirmava que en cap cas l'aposta més avantatjosa a mitjà-llarg termini era la creació de macroestacions d'esquí que generessin un impacte tan gran sobre el territori natural. Al contrari d'això, es defensaven els espais protegits com a generadors d'ocupació estable i dinamitzadors de l'economia i, més concretament, del sector serveis. S'insistia en la necessitat de no caure novament en l'error d'hipotecar els recursos naturals i generar la massificació i aglomeració a la muntanya.

L'ALTERNATIVA ÉS VIABLE SENSE DESTRUIR

El mes de gener de 2000, la plataforma va presentar un seguit d'al·legacions i, paral·lelament, una alternativa al projecte de Baqueira-Beret, S.A. Es coneixia el fet que un dels problemes principals de l'estació d'esquí era l'aprofitament, tan sols, d'entre un 30 i un 40% de la zona esquiable, a causa del col·lapse circulatori de les zones d'accés i d'aparcaments des de la Vall d'Aran. L'alternativa,

doncs, consistia en la construcció d'un telecàbina a la vall de la Bonaigua que permetés accedir a la zona esquiable actual des del Pallars, sense ampliar-ne l'extensió, i solucionar aquest problema d'accés a l'estació d'esquí.

Aquesta proposta, però, topava frontalment amb les intencions de l'empresa promotora del projecte, la qual pretenia construir 14 telecadires, 40 km de pistes i 20 km de camins d'accés per a la maquinària pesant i els vehicles. També preveia derivar torrents i barrancs per produir neu artificial, construir 4 hotels, fer una urbanització a Sorpe, al peu del primer telecàbina... tot plegat, 900 hectàrees afectades, de les quals el 90% estaven incloses per l'administració catalana en el PEIN de l'Alt Àneu i el 75% havien estat proposades per la mateixa administració com a zona especial de conservació i lloc d'interès comunitari per formar part de la xarxa ecològica europea Xarxa Natura 2000.

Durant els mesos de maig i juny del 2000, diversos membres de la Universitat de Barcelona del Departament i la Facultat de Biologia que havien treballat o coneixien la vall d'Àrreu van fer públiques les conclusions dels seus treballs científics. Tots ells coincidien en l'interès de protegir tota

Joan Vázquez, d'IPCENA, atenent els mitjans de comunicació. Foto: Joan R.

l'àrea afectada i consideraven que el projecte «és impensable i el seu greu impacte ambiental és inacceptable».

El mes de juliol de 2000 havien estat recollides 20.000 signatures de suport a l'alternativa promoguda per la Plataforma i s'havien presentat 500 al·legacions al projecte d'ampliació.

Passat l'estiu, la Plataforma va convocar per a la tardor un acte reivindicatiu consistent en una caminada popular per la vall d'Àrreu, amb l'objectiu que tot hom pogués conèixer l'àrea afectada per aquest projecte i en traigués, *in situ*, les seves conclusions. Finalment, la caminada va tenir lloc el dissabte dia 21 d'octubre. Aleshores, les entitats i organismes adherits a la Plataforma passaven dels cinquanta, entre ells la nostra entitat.

La concentració i inici de la caminada es va establir al po-

Esplanada de l'ermita de la Mare de Déu de les Neus. Foto: Joan Raventós

ble de Borén. Des d'allí, els 700 participants van pujar a peu fins a la capella de la Mare de Déu de les Neus. Uns ho van fer pel camí empedrat d'accés a l'ermita. Altres, remuntant uns metres la carretera d'Isil on s'inicia el camí que puja cap al poble d'Àrreu. Un cop tothom va estar instal·lat a l'esplanada del costat de l'ermita, Joan Vázquez, coordinador de campanyes d'IP-CENA, i Mercè Clutat, presidenta del Centre Excursionista de Lleida, van atendre els mitjans de comunicació que hi havia i tot seguit van llegir el manifest per la vall d'Àrreu. Al final de la lectura d'aquest document, van llegir un correu electrònic que els havia fet arribar un tècnic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya que estava participant en el procés d'elaboració del text del futur parc natural de l'Alt Pirineu, el qual assegurava que s'havia exclòs de la protecció tota l'àrea afectada per l'ampliació de Baqueira-Beret i que ho podia demostrar facilitant a la Plataforma mapes de l'anterior i l'actual projecte amb les delimitacions de protecció modificades. En acabat, van adreçar-se als assistents a l'acte i van donar les gràcies en nom de la Plataforma.

Excursió per la part baixa de la vall. Foto: Joan R.

Quan tothom va acabar de dinar, es va fer una caminada per la part baixa de la vall. La intenció inicial era fer dues caminades, però la caiguda de neu a la part alta va fer modificar el programa.

Es va anar remuntant la vall per un bonic camí empedrat amb el suport de les indicacions de persones de la zona, que explicaven les característiques de la vall i que van anar descobrint als participants indrets verges i absolutament sorprenents que donaven una idea aproximada de l'abast de l'impacte del projecte.

Posteriorment, el passat dia 16 de novembre, membres de la Plataforma van anar al Parlament de Catalunya per presentar la seva oposició al projecte i donar a conèixer l'alternativa proposada. Se'ls lliurà un dossier amb una síntesi dels informes científics que desaconsellen l'aprovació del projecte i una detallada explicació del projecte alternatiu i abundant cartografia.

Dies després, l'11 de desembre, es va fer una roda de premsa al Col·legi de Periodistes de Barcelona sobre la situació actual de la campanya. Es va aprofitar l'avinentsa per denunciar l'intent de modificar el PEIN i deixar fora la vall d'Àrreu per afavorir l'ampliació de les pistes.

EL GOVERN ES PRONUNCIA

Posteriorment, el dia 20 de desembre de 2000, el Departament de Medi Ambient (DMA) feia pública una nota titulada: «Medi Ambient limita la proposta d'ampliació de l'estació d'esquí de Baqueira Beret» en la qual

Joan Vázquez i Mercè Clutat. Negint el manifest. Foto: Joan Raventós

el conseller Felip Puig manifestava la posició del govern de la Generalitat de Catalunya davant la proposta d'ampliació. En aquesta nota es valorava positivament la proposta d'ampliació però el DMA limitava l'abast de la proposta de creixement. Afegia que, per no entrar en contradicció amb la Xarxa Natura 2000, el proper mes de febrer portaria al govern la iniciativa de revisar -suposem que a la baixa- la proposta catalana inicial sobre els espais que poden entrar dins la Xarxa i explicava -per justificar-se- que la majoria de països europeus tenien índexs més baixos de protecció que Catalunya. Finalment, per contrarestar el que ja es preveia com una retallada de la protecció de la zona, deia que es volia fer compatible la preservació de la natura amb el desenvolupament econòmic del territori i que, per això, el Departament de Medi Ambient tindria enllestit el projecte del parc natural de l'Alt Pirineu durant el primer trimestre d'enguany.

No hem tingut accés a l'estudi d'impacte ambiental i tampoc sabem quina serà la proposta de parc natural del govern. Amb l'objectiu de seguir informant-vos, en propers números d'aquesta revista procurarem publicar totes les novetats sobre aquest afer que aconseguim. Fins aviat.

Comissió de Medi Ambient

PROPOSTES D'EXCURSIONS PER LA VALL D'ÀRREU

Tot seguit, us oferim dues propostes d'excursions per la vall d'Àrreu: una per la part alta i una altra per la part central-baixa. Amb aquestes dues rutes, podreu captar tota la importància i bellesa d'aquesta vall i la necessitat de continuar conservant-la, com fins ara. Els itineraris es poden enllaçar i ampliar, i també es poden complementar amb l'ascensió a algun dels cims que els envolten, com ara el Muntanyó d'Àrreu, considerat una magnífica talaia de la zona.

Excursió per la part alta de la vall d'Àrreu

Port de la Bonaigua (2.070 m) - colhada de Montanhon (2.430 m) - estany Pudo (2.202 m) - clot de Rialba (2.067 m) - canal de Rialba - coll (2.300 m) - port de la Bonaigua (2.070 m)

Ens situem al port de la Bonaigua i anem pujant, primer en direcció nord i després en direcció nord-est, pel fons d'una vall, sense un camí ben definit, però sense cap pèrdua perquè ens trobem en una zona de prats alpins. Hem d'anar a buscar el coll de Montanhon, entre el Cap del Muntanyó d'Àrreu (2.626 m), al nord, i el tuc de la Cigalera (2.502 m), al sud. Des d'aquest coll, veiem en un primer terme dos petits estanys i, al fons, l'estany de Pudo. Baixem fins a aquest estany i continuem descendint aigües avall fins a la zona del Clot de Rialba, on podrem apreciar les fràgils i interessants mulleres, on el projecte d'ampliació de Baqueira Beret preveu construir-hi una zona de serveis. Des d'aquest punt, ascendim en direcció sud-oest per l'anomenada canal de Rialba, fins a un coll. Podem carenejar i flanquejar fins a trobar la carretera que ens durà de nou al port de la Bonaigua.

Durada: 4 a 5 hores

Desnivell: 600 metres

Època recomanada: estiu

El riu d'Àrreu, prop del torrent del Muntanyó. Foto: Joan Raventós

Excursió pel fons de la vall d'Àrreu

Borén (1.113 m) - pont d'Àrreu - Àrreu (1.240 m) - bordes d'Àrreu (1.340 m) - riu d'Àrreu - estany del Rosari d'Àrreu (1.997 m) - estany de Garrabea (2.158 m) - serrat de Garrabea (2.441 m) - estany Pudo (2.202 m) - clot de Rialba (2.067 m) - barranc del Muntanyó - bordes d'Àrreu (1.340 m) - ermita de la Mare de Déu de les Neus (1.320 m) - Borén (1.113 m)

Camí de la vall d'Àrreu. Foto: Joan Raventós

Sortim de Borén per la carretera d'Isil. Al cap d'uns 250 m, travessam la Noguera Pallaresa pel pont romànic d'Àrreu i pugem fins al poble, actualment habitat per una família. Continuem fins a les bordes d'Àrreu i seguim un camí empedrat que va aigües amunt del riu d'Àrreu, pel seu marge esquerre. Descobrirem boscos centenaris d'avets amb faigs i bedolls, i passarem pel costat d'avellaners ombrívols. El riu d'Àrreu fa algun salt d'aigua ben bonic. Força més amunt creuarem el riu per un pont de fusta i arribarem al primer estany: el del Rosari d'Àrreu. El camí voreja l'estany per l'esquerra i puja fins a l'estany de Garrabea. Des d'aquest punt, sense camí ben traçat, hem de pujar en direcció sud-oest fins a un petit llac i després cap al coll del serrat de Garrabea. Veiem l'estany Pudo als nostres peus i hi baixem. Continuem baixant en direcció sud-est fins a les mulleres de l'interessant clot de Rialba i, entrant novament en el bosc de pi negre, agafem el camí que baixa pel barranc de Muntanyó. En el punt on les aigües del barranc s'ajunten amb el riu que baixa de l'estany del Rosari retrobem el camí que hem fet de pujada. Quan arribem a les bordes d'Àrreu, travessam el riu per un pontet que passa a freg d'una antiga serradora, i arribem a la bonica ermita romànica de la Mare de Déu de les Neus. Continuem en direcció est i baixem per un camí empedrat que amb unes quantes ziga-zagues ens deixarà a Borén, després de travessar la Noguera Pallaresa.

Durada: 6 a 7 hores

Desnivell: 1.350 metres

Època recomanada: primavera, estiu i tardor (quan no hi hagi gaire neu)

MASELLA - LA MOLINA (ALP 2500)

Un tomb per les estacions d'esquí

En un moment en què la nostra Secció d'Esquí està passant per hores baixes, i veient que encara son molts els afeccionats a l'esquí que hi ha en aquesta entitat, potser que donem un cop d'ull als escenaris nevats de casa nostra.

Avui, doncs, ve a tomb parlar del que està succeint en tot l'àmbit dels esports d'hivern, o més ben dit, en les estacions que ens acullen per a practicar un dels nostres esports preferits: l'esquí. Potser per mimetisme de les grans empreses i de les multinacionals, les estacions d'esquí també es fusionen, i encara que l'escala econòmica és més reduïda, déu-n'hi-do dels milions que s'ajunten en operacions com les de fusió de les instal·lacions a què ens volem referir. Així doncs, la darrera operació d'aquest tipus,

l'hem vist anunciada aquesta temporada als mitjans de comunicació. Es tracta del matrimoni entre dues veïnes andorranes: Pal i Arinsal, unides, pel que es veu, pel cordó umbilical de l'anomenat, amb tota la pompa, el primer telefèric del Pirineu. És una mica més gran que el seu parent d'Encamp, el Funicamp dels Cortals, des d'on es connecta amb el Grau Roig i el Pas de la Casa, amb una de les extensions esquiables més grans del Pirineu. Però, és clar, els qui ens toca rascar-nos la butxaca amb els forfets hem vist com, per un cap de setmana, la quota a abonar ha augmentat considerablement, si bé també cal dir que les àrees esquiables s'han duplicat o més, i que en un dia amb prou feines repeteixes una pista, és a dir, les vols recórrer totes i no t'ho acabes.

anomenat comercialment ALP 2500. I dic comercialment perquè les dues estacions treballen separatament, ara bé, si compreu l'abonament conjunt podreu esquiar a totes dues, molt semblant a la tarifa integrada dels transports metropolitans de Barcelona.

Des que el 1909 aquells pioners de l'esquí varen intuir que aquella vall de la Molina, entre el cim de la Tosa d'Alp (o també Pedró dels Quatre Batlles) i el Puigllançada, separats pel torrent de Coll de Pal i fent cap pel Segremorta al riu d'Alp, es podria convertir en la primera estació d'esquí de Catalunya, s'hi van abocar esforços. Així, l'any 1925, el CEC, amb visió de futur, inaugura el primer xalet de muntanya i al 1942 va instal·lar-s'hi el primer remuntador. Des de llavors, l'evolució ha sigut gegantina. Ara, la Molina compta amb 44 quilòmetres de pistes, dividits en 31 pistes (7 verdes, 8 blaves, 13 vermelles i 3 negres) i 326 canons de neu. D'altra banda, 1 telecabin, 6 telecadires i 6 telesquís remunten fins a dalt de tot els milers d'esquiadors que hi concorren durant tota la temporada. Un munt més de serveis, com ara parcs infantils, guarderies, clínica, aparcaments per a més de 2.500 places, restaurants, bars, maquinària per mantenir la neu de les pistes, trampolins de salts, estadis de curses, circuits de fons i de trineus tirats per gossos, motos de neu, circuit de raquetes, circuits de quads, etc. amb uns accessos per carretera bastant acceptables, a més de poder arribar amb tren per la línia

Però no volia pas començar per les instal·lacions andorranes, sinó que tinc la intenció de fer una esquiada amb vosaltres, damunt les immillorables pistes d'aquest altre "jumelage" que ja des de la temporada anterior varen fer aquestes dues estacions: Masella i la Molina, un conjunt

El cim de la Tosa amb l'arribada del telecadira Jumbo. Foto: Ski Masella

Una vista de les pistes de Masella. Foto: Ski Masella

de RENFE de Barcelona a la Tor de Querol, un avantatge que ara ja no té la importància que va tenir a partir dels anys cinquanta, quan en aquells trens rònecs arribaven centenars d'esquiadors dominicals amb les fustes al coll, la motxilla a l'esquena i les botes posades des de Barcelona, per pujar al telecadira de l'estació, que arribava a la zona dels primers hotels, i des de davant del bar Bona Sort continuar fins al Turó de la Perdiu, i des d'allí, amb una mica de traça, podies fer pràctiques a les senzilles però cèlebres pista Standard i pista Llarga, on més o menys els més antics en aquest ofici hem fet les beceroles de l'esquí. Però actualment les coses funcionen d'una altra manera, sobretot des que es passa pel mal anomenat Túnel del Cadí -s'hauria de dir Túnel del Moixeró-, perquè quasi tothom hi arriba amb cotxe, i quan hi ha bona neu a les dues estacions, el primer problema és aparcar al més a prop possible dels remuntadors.

Permeteu-me ara, abans de continuar, que us presenti l'altra component d'aquest tàndem: la Masella, una estació amb menys solera que la Molina perquè va ser inaugurada l'any 1967, que pertany al municipi d'Alp (igual que la Molina) i amb accés per carretera des d'Alp a través del Bosc de la Pia, enllaçant també des dels pobles de Das i Urús. El punt neuràlgic de l'estació és

al Pla de Masella, a 1.600 metres d'alçada, d'on surten la majoria d'instal·lacions, encara que també hi ha un segon centre de sortida, uns quilòmetres més amunt, a la Coma Oriola, a 1.950 metres. Actualment, l'estació disposa dels serveis bàsics, molt semblants als de la Molina; quant a instal·lacions, té 5 telecadires i 8 telesquís de diferents mides i capacitats, i compta exactament amb la mateixa longitud de pistes: 44 quilòmetres, repartits entre 51 pistes: 7 negres, 17 vermelles, 18 blaves i 9 verdes. Dels remuntadors, destaca el telecadira Jumbo Tosa, desemborbable, de 6 places, que amb un tres-i-no-res (7 minuts) et porta des del final de la Coma Pregona, a 1.940 metres, fins al capdamunt de la Tosa, a 2.537 metres, des d'on, si fa un bon dia, podreu contemplar un immens paisatge del Berguedà i el Bages, amb la Cerdanya a l'altra banda, i on sovint -si coincideix amb el dia adequat- podeu tenir la sensació d'emergir d'un mar de cotó fluix que resta als vostres peus, i d'on sobresurten, a la llunyania, algunes punxes muntanyenques de serralades com Montserrat o Sant Llorenç del Munt. Creieu-me, val la pena perdre una bona estona d'esquí i d'amortització del forfait per contemplar aquesta panoràmica.

Però ara que som a dalt de la Tosa i a cavall de dues

comarques, la Cerdanya i el Berguedà, podem baixar -les pistes van per la banda ceretana- en tres o quatre direccions. Primer provarem les pistes Tosa vermella o Tosa blava, i pel costat dels telesquís arribarem al replà del Cap del Bosc i d'allí derivarem cap a Coma Oriola o, si no, en sentit invers, baixarem de costat per la pista de les Fustes i enllaçarem a la meitat de la Coma Pregona, i per la cova arribarem una altra vegada al telecadira Jumbo. Podem tornar amunt i llavors podem fer sencera la Coma Pregona -potser la millor pista de l'estació- o bé si des del cim ens declinem cap a la dreta, per una pista carenera, la de les 2 Estacions, podem fer la "liason" amb la Molina -just al Pla de Corda, a 2.100 metres -, o bé girar cap a l'esquerra cap a la Pleta, a 2.020 metres, i baixar per un munt de pistes fins a baix, al Pla de Masella.

Si decidim anar cap a la Molina per la pista de les Muntanyes Russes, enllaçarem ben aviat amb la primera pista de l'altra estació que porta el nom de Volta a la Muntanya Sagrada, la qual no és res més que el torrent de Coll de Pal que segueix pel Segremorta, alhora que passa pel llac de la Molina -indret on acumulen l'aigua per fer funcionar els canons de neu-, per fer cap, després d'un llarg i suau "schuss", davant els plans de Font Canaletta, a la cota 1.700, on es concentren 3 remuntadors i les arribades de pistes, a més d'un munt

L'esquí a Alp 2500 obre noves possibilitats. Foto: Josep Baines

de serveis. Ben a prop - l'hem deixat enrere- queda la darrera i més flamant instal·lació: el Telecabina Alp 2500 (amb prou feines arriba als 2.400 metres), de 8 places, que finalitza dalt de la carena, llindant amb la pista de les 2 Estacions, per si voleu tornar a repetir aquesta mateixa baixada cap a la Molina o per la Pleta anar a la banda de Masella.

Tornarem a la Molina per repassar algunes de les pistes principals. Podem pujar a un dels telecadires que passa enlairat pel damunt dels trampolins de salts i que ens deixarà al Cap de la Comella i a Costa Rasa, a 2.055 metres. Des d'aquesta arribada divisarem la part més alta de l'estació. Davant nostre, encara lluny, el cim del Puigllançada, de 2406 metres, màxima alçada d'aquest costat on encara no arriba cap remuntador; en canvi sí que hi ha un telecadira -s'hi arriba en un curt descens. Si l'agafem ens deixarà a dalt de la carena, a l'elevació dita l'Amorriador de Rus, que frega els 2.300 metres i que ens permetrà baixar per una de les mítiques pistes d'aquesta estació: el Torrent Negre. Si tornem al començament d'aquest remuntador, al seu costat n'hi ha un altre que per la carena oposada ens deixarà prop del Cap de les Costes de l'Huguet, a 2.160 metres, també lloc de confluència dels dos telesquís que pugen des del Pla d'Anyella, a 1.830 me-

tres.

Tot i que pertany a l'estació, el Pla d'Anyella es nodreix d'esquiadors que arriben per la carretera provinent de la propera collada de Toses, fins i tot dels que vénen de Castellar de n'Hug i passen pel Coll de la Creueta. Aquí, si voleu, podeu baixar per unes pistes vermelles excel·lents: la Huguet i l'Alabau. Si no ens quedem en aquesta banda, tornarem esquiant per la carena fins arribar a la confluència d'una altra de les pistes mítiques: Costa Rasa, i just davant de la terrassa del restaurant, ens arriarem avall per una pista excel·lent fins arribar al Roc Blanc, per tornar amunt en un telecadira o en un telesquí. Aquest darrer us deixa una altra vegada, però amb l'opció, per la dreta, d'agafar una altra pista, aquesta vegada de categoria negra, per als més agosarats: els Coms.

Baixant per la pista Volta a la Muntanya Sagrada, de la Molina. Foto: Joan R.

Sortida del Jumbo de 6 places. Foto: Josep Blanes

per continuar per la pista fàcil de Font Canaleta, per on ja pul·lulen multitud de debutants i on s'ha d'anar amb compte de no col·lisionar. Si teniu el punt de tornada a la Molina, des d'aquí segurament us podreu treure els esquís i anar a cercar el vostre vehicle. Si no és així i heu de tornar a la Masella, només heu d'empenyer-vos pel pla, amb pas de patinador, en direcció al telecabina que us deixarà dalt de tot, per arribar en una llarga baixada al Pla de Masella. Però, compte! Si al final de la jornada heu d'anar d'una estació a l'altra, cal tenir en compte que els trajectes són llargs, tant de pujada com de baixada, i si això és a l'hora de tancar, cal vigilar els horaris i, sobretot, l'estat de la neu, que quan se'n va el sol pot quedar glaçada. Tot i això, aquest conjunt de dues estacions es fa totalment recomanable, si voleu esquiar de gust.

Josep Blanes

Una de les pistes negres de la Molina. Foto: Ski La Molina

GR-107: de Queralt a Montsegur Camí dels Bons Homes PORTA - L'HOSPITALET

7a etapa: Porta – coll de Pimorent – rec d'en Garcia – l'Hospitalet; 1 d'octubre de 2000; 74 participants; ~ 12,3 km

Després de l'obligat parèntesi estival i del gran èxit de l'anada a l'illa de Menorca (les calderetes, els gins i els talaïots se'ns barregen en el record!), el primer dia d'octubre reemprenguérem les activitats normals de la Secció de Senders. Tal com s'havia previst i aprofitant que el temps encara ho permetia, aquesta primera sortida del curs la vàrem dedicar a fer una nova etapa del Camí dels Bons Homes; en concret, la que va des de Porta fins a l'Hospitalet passant pel coll de Pimorent.

Així doncs, a les sis del matí del diumenge 1 d'octubre, ens aplegàrem 74 senderistes a la plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú per marxar cap a la Cerdanya; ens esperaven dos autocars amb uns xofers molt eixerits que s'acompanyaven de dues formoses auxiliars de ruta. Trençant una sòlida tradició que diu que se surt quan passen cinc minuts de l'hora, aquesta vegada vàrem sortir amb deu minuts de retard; la causa fou que una noia d'un grupet que venia per primera vegada s'havia adormit i que aquesta noia viu a Olivella! Les seves companyes, però, ràpidament van trobar-hi una solució: amb una espectacular demostració del domini que les noves generacions tenen de la telefonia mò-

bil van indicar-li que en comptes de venir a Vilanova (ja no arribava a temps) anés directament al peatge de Martorell on la recolliríem en passar.

Amb aquests deu minuts de retard, ens posàrem en camí. A Canyelles ens esperava la colla pessigolla i abans d'entrar a Vilafranca fèrem una passejada pel barri de la Girada per recollir una vilafranquina. Tal com se li havia indicat, al peatge de Martorell ens esperava la noia d'Olivella. Finalment, abans d'arribar a Manresa recollírem l'incondicional amic Trullàs. Amb totes aquestes parades, els autocars semblaven el bus que fa el trajecte dels Sis Camins a la platja de Vilanova. Amb tot, a quarts de nou arribàrem a l'àrea de servei del túnel del Cadí on esmorzàrem ben instal·lats i ben servits.

Després de l'esmorzar re-

tornàrem a la carretera per anar cap a Puigcerdà i entrar a la part de la Cerdanya ocupada per l'estat francès. Allí, seguint el curs del Querol, finalment arribàrem al petit poble de Porta on començàrem l'etapa quan faltaven pocs minuts per les deu del matí. El temps era magnífic.

Anant pel costat del riu, aigües amunt, i de la via del SCNF per un camí planer, aviat ens situàrem enfront de les instal·lacions de la boca sud del túnel de Pimorent. A partir d'aquest punt, havent rebutjat la temptació de fer drecera per dins del túnel, continuàrem per una pista que s'enfilava amb fort pendent. Tot i que la pujada era curta, en arribar al capdamunt vàrem haver de fer una parada no prevista per tal de recuperar l'alè. Aquesta breu aturada també va servir per poder admirar la magnífica panoràmica (espatllada per les in-

Coll de Puymorent. Foto: Salvador Butí

Ambant a Hospitalet. Foto: Salvador Bui

evitables torres de transport d'energia elèctrica) de la Torra Cerdana, emplaçada en un punt estratègic des d'on domina les gorges de la Fau situades al peu del coll de Pimorent.

Un cop recuperats físicament i psíquica, continuarem per un bonic corriol que pujava d'una manera raonable per entremig del bosc. Mica en mica ens acostàvem a les pistes d'esquí de l'estació de Portè-Pimorent. Davant ja vèiem el coll que havíem de superar amb la carretera que hi puja tot fent ziga-zagues. Més endavant creuàrem el traçat d'un telearrassegador i una de les pistes de l'estació.

A partir d'aquest punt la descripció de la topografia (que seguíem perquè aquesta etapa no s'havia preparat prèviament) començà a ser diferent del recorregut senyalitzat del sender. Així, en lloc de pujar per la pista d'esquí tal com deia la topografia nosaltres travessàrem un petit rierol per anar a trobar un antic camí que pujava cap al coll i creuava les ziga-zagues de la carretera. Tot pujant, el temps empitjorà i començà a caure un plugim que en arribar al coll s'havia transformat en aiguaneu.

A un quart de dotze arribàrem al coll (1.920 m); mal-

grat que l'aiguaneu creava unes condicions una mica inhòspites, ens reagrupàrem tal com estava previst. Des del coll vàrem poder veure quin era el recorregut indicat per la topografia; després de pujar pel fort pendent de la pista d'esquí seguia per una pista que es veia construïda recentment per anar fins la zona de pàrquing del Planell des d'on pujava finalment al coll; sense cap mena de dubte, el recorregut que havíem fet era més raonable i molt millor. Una vegada més, la topografia dels Bons Homes havia demostrat les seves deficiències.

Des del coll, anàrem planejant vers el rec d'en Garcia que ja vessa les seves aigües cap a l'Atlàntic per l'Ariège i la Garona. Sortosament, el plugim d'aiguaneu ja havia parat. Passat el pla per on s'escola el rec, el camí tornava a pujar una mica fins arribar a la cota 2.050. En aquest punt, abans de començar la davallada vers l'Hospitalet, vàrem fer una breu parada; eren les dotze del migdia.

La forta baixada aviat ens va situar dins de l'espectacular vall de l'Ariège; llàstima que les boires ens amaguessin les magnífiques panoràmiques que només intuïem quan s'esfilagarsava la nuvolada. El camí anava baixant pel vessant dret

de la vall, per entremig d'un bosc molt exuberant. Després de passar per sota d'una espectacular doble canonada d'aigua a pressió, el camí començà a fer unes boniques ziga-zagues que ens permeten tenir una visió dels senderistes a diferents nivells.

Abans d'arribar al poble també vàrem poder veure uns impressionants tallaneus per tal de protegir la població de les possibles allaus que es poden produir en aquests vessants tan costeruts.

Després de deixar el punt on comença la variant GR-107-2 que va cap a Merenc passant pel coll de Besines i de travessar la carretera que baixa de Pimorent, finalment arribàrem a l'Hospitalet a un quart de dues. Just en arribar al poble hi havia una font; els agosarats que provaren les seves aigües encara tenen mal de dents hores d'ara. Per donar-nos la benvinguda, el plugim que fins aleshores ens havia respectat tornà a presentar-se fins i tot amb més intensitat.

Una vegada tots a lloc, els autocars ens retornaren cap al bon temps. Efectivament, després de travessar els peus del coll pel túnel, ens trobàrem que a l'altra banda no hi havia ni rastre de pluja i, en canvi, hi lluïa un sol magnífic. Tal com havíem decidit, tornàrem fins a l'àrea de servei del túnel del Cadí per dinar. El temps era tan magnífic que la majoria de nosaltres vàrem dinar en unes taules a l'exterior. A les quatre, iniciàrem el retorn que es produí sense incidències, llevat d'una forta tempesta de pluja i pedra en passar per Manresa i Montserrat. Arribàrem a Vilanova a dos quarts de set; a Vilanova no havia plogut gens!

Agustí Poch
Desembre 2000

GR-107: de Queralt a Montsegur Camí dels Bons Homes L'HOSPITALET - MERENÇ DE LES VALLS

8a etapa: l'Hospitalet - riu
Arièja - Merenç de les Valls;
29 d'octubre de 2000; 38 par-
ticipants; ~ 10,5 km

Per a la sortida d'avui s'ha-
via previst fer l'etapa de
l'Hospitalet a Merenç de les
Valls del Camí dels Bons Ho-
mes, anant per la variant que
passa pel mític coll de Bési-
nes.

Ara bé, una anàlisi acura-
da de les dificultats del recor-
regut, la seva llarga durada i,
sobretot, les adverses condi-
cions meteorològiques dels
dies anteriors ens aconsella-
ren buscar una alternativa. La
solució fou fàcil: fer la matei-
xa etapa pel camí *normal*, és
a dir, el que segueix el curs
de l'Arièja que, tot i que no

Pont de Merenç. Foto: Salvador Butí

s'havia preparat prèviament,
semblava que no tenia cap
mena de dificultat. Val a dir que
si els *Bons Homes* van fer
aquest *Camí* alguna vegada,
de ben segur que van anar per
la vall i ni se'ls va ocórrer en-
filar-se pel coll de Bésines. De
totes maneres, el pas del Bè-
sines ha quedat simplement
ajornat, perquè la Junta??? ha
promès que es faria més en-
davant com una sortida singu-
lar.

Així doncs, amb aquest
canvi de plans d'última hora,
a les sis del matí (hora nova)
de l'últim diumenge de l'últim
mes d'octubre de l'últim
any de l'últim segle del segon mil-
lenni després de Crist ens aple-
garem una multitud reduïda de
38 senderistes a la plaça de
l'estació de Vilanova i la Geltrú
per tal d'embarcar-nos en un
únic autocar menat per un jove

auriga. Tot i que el personal
havia pogut dormir una hora
més pel canvi d'horari, tan bon
punt el cotxe es posà en mar-
xa tothom s'adormí profunda-
ment; tant fou així que ningú
s'adonà que al peatge de
Martorell recollirem la noia
d'Olivella (la mateixa que a la
sortida anterior s'havia adormit
i va haver d'anar al peatge
per aconseguir-nos) ni que
de poc entrem a l'autopista de
Terrassa-Manresa i ens deixem
en Trullàs que ens esperava
al lloc habitual; sortosament,
just abans d'entrar a l'autopista,
algú es va despertar i va ad-
vertir el conductor, el qual va
rectificar sobre la marxa tot fent
alguna maniobra circulatòria no
massa ortodoxa.

A dos quarts de nou và-
rem arribar a l'àrea de servei
del túnel del Cadí on cadascú
va esmorzar segons les seves

Dolmen de Merenç. Foto: Salvador Butí

possibilitats. Prop de les nou continuàrem el viatge vers Puigcerdà, on recollírem la família Ventosa-Masdeu, i després de travessar el Pimorent pel túnel, arribàrem a l'Hospitalet quan ja eren tres quarts de deu tocats. El dia era gris, amb una boira plorana d'aquelles que et van humitejant de mica en mica i no et deixen veure més enllà del nas.

Un cop reagrupada la multitud de senderistes, començarem a caminar quan ja eren les deu del matí seguint el curs de l'Arièja, aigües avall, per la seva banda esquerra. El camí era el típic camí de vaques: molt bonic però amb un sòl que en cas de pluja ens hauria enfangat fins a les orelles; sortosament, el temps ens respectà i no va arribar a ploure seriosament.

Després d'una hora de camí vàrem fer una parada de reagrupament, just després de passar per sota de la via del tren. A partir d'ací seguirem per un camí planer paral·lel al traçat del ferrocarril; així, passàrem pel davant d'una casa de colònies, per damunt de les

canonades d'aigua a pressió que abasteixen una petita central elèctrica i pel costat d'un càmping desert.

A les dotze del migdia arribàrem a les envistes de Merenç de les Valls, en un punt del camí on hi havia el cartell indicador d'un dolmen. En aquest punt vàrem fer un reagrupament i la majoria dels senderistes ens enfilàrem per un senderol fins arribar al dolmen que, de fet, és un gran pedrot, col·locat allà de forma natural, amb un espai a la seva base que pot servir d'aixopluc. Una vegada visitat el dolmen, retornàrem al sender per anar cap a Merenç.

En arribar al poblet, després de travessar l'Arièja per un bonic i estret pont de pedra, un grupet de senderistes que s'havia avançat anà fins a l'autocar que s'havia hagut d'estacionar a l'altre extrem de la població, perquè era l'únic lloc on tenia prou espai; eren dos quarts d'una. Passat un cert temps, els components d'aquest grupet avançat s'adonaren que la resta de l'expedició no els havia seguit i que en comptes d'anar per la carretera per tal de trobar l'autocar s'havien enfilat vers el llogarret de Vives i allí van trobar-se sense vehicle! La confusió venia del fet que la descripció, que era una còpia literal de la topogüia, no finalitzava a Merenç sinó que també incloïa el tram fins a Vives.

Sembla ser que aquesta vegada, a diferència del que passa normalment, tothom es va

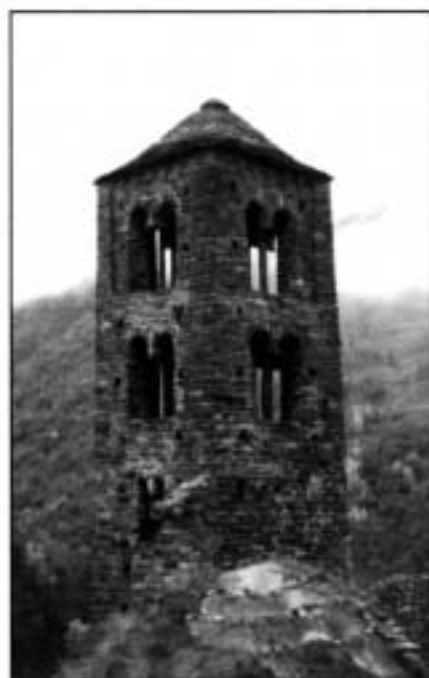

Interior de l'església de Merenç. Foto: Salvador Butí

llegir els papers!

Bé, després de desfer la marrada i una vegada retornats a Merenç poguérem embarcar-nos i marxar cap a Puigcerdà on s'havia previst dinar; eren gairebé tres quarts de dues. L'autocar ens va deixar prop del llac i anàrem a peu cap al centre on ens repartirem pels diferents bars i restaurants, segons les preferències de cadascú. Després de dinar, encara vàrem tenir temps de fer una breu passejada per la riba del llac i així poder pair una mica les cuixes de xai abans de tornar a pujar a l'autocar. A dos quarts de cinc emprenguérem la marxa.

Malauradament, més enllà de Berga començarem a trobar retencions que no eren provocades únicament pels boletaires; més enllà hi havia un accident. Tot això ens va endarrerir gairebé una hora; a més, en arribar al peatge de Martorell tinguérem l'ensurt de veure com l'autocar feia figa: en concret, es quedava sense pressió a l'aire dels frens. Sortosament, el conductor manipulà hàbilment alguna peça que solucionà el problema i ens va permetre arribar a Vilanova a un quart de nou tocat.

Campanar romànic de Merenç. Foto: S. Butí

Agustí Poch
Desembre 2000

GR-3: un recorregut per la Catalunya interior **TÀRREGA - VERDÚ - GUIMERÀ**

13ª etapa: Tàrrega - Font de Santa Magdalena - Verdú - Santuari de la Mare de Déu de la Bovera - Guimerà. 19 de novembre de 2000; 52 participants, 12,410 km aproximadament

Calia pensar que en una excursió curteta com aquesta l'afluència seria extraordinària, però a la plaça de l'estació poguérem comprovar que l'assistència era minsa. A l'autocar de dos pisos podíem seure allà on volíem, la qual cosa ens permeté fer una còmoda becaïna fins a Tàrrega.

Tothom s'escampa per anar a esmorzar, ja que a l'estació d'autobusos és tancat. Després de prendre el corresponent cafè amb llet, mica en mica ens concentrem prop d'aquella espectacular escultura tubular de l'escultor Alfaro. I som-hi! perquè encara que sigui una etapa curta cal començar a caminar.

Travessem el riu Ondara i continuem per la carretera de

Montblanc i altres carrers de l'extraradi tarreguenc fins que enfilem el camí de Verdú, un carrer sense asfaltar. Més enllà un pal indicador del GR-3 ens confirma que anem bé.

Hem deixat lluny les darres edificacions i hem travessat per damunt la Sèquia Nova, un canal de reg derivat del pare de tots aquests canals secundaris: el Canal d'Urgell. Mica en mica i per una pista important, amb conreus de fruiters a banda i banda, ens anem acostant a la silueta d'un poble que apareix en una suau elevació del terreny a la banda de migjorn: Verdú.

Al cap d'una bona estona anirem baixant per creuar el minso riuet Cercavins, i un cop deixat enrere el fons de la vall ens acostarem a una arbreda i poc després d'un altre pal indicador de GR-3, els caminaires ens reagruparíem a la font de Santa Magdalena, un lloc que pel que es

Castell de Verdú. Foto: Josep Blanes

veu és molt visitat, amb una esplanada propícia als aplecs i costellades, i fins i tot per venir a buscar aigua amb garrafes pels visitants dominicals. Al davant nostre, proper però enlairat, el poble de Verdú, del qual destaquen sobretot a l'esquerra la construcció gòtica del Castell, mentre que a la dreta s'aixeca la torre del campanar de l'església, també gòtica de transició.

Pocs minuts més tard guanyem el desnivell, després de successius revolts de camins i de la carretera que va a Montornès de la Segarra, entrem al poble. En tot cas, Verdú és prou conegut per l'elaboració de ceràmica i en especial pels cànirs de terra negra, coneguts des del segle XIII, que en els darrers anys vint comptava amb 30 obradors de cantirers.

El reagrupament de Verdú no ens permeté gaire cosa, i no veíem pas ni el castell ni cap taller de cànirs. Només un tomb per l'església de Santa Maria de

Avançant per la pista amb Verdú a la llunyania. Foto: Josep Blanes

Portalada de l'església de Santa Maria de Verdú (s. XIV). Foto: Josep Blanes

Verdú, una construcció restaurada del segle XIII, de transició del romànic al gòtic, de la qual cal destacar la porta davantera, d'estil romànic, de l'escola dita lleidatana, amb les arquivoltes amb motius geomètrics, mentre els capitells estan esculpits amb figures humanes, animals en lluita i motius vegetals. Un tomb per la plaça del III Centenari (dita així en commemoració de la mort de Sant Pere Claver, nascut a Verdú el 1580) per concentrar-nos tot seguit a la Plaça Major i continuar l'itinerari. El cas és que com que es considerava un recorregut curt, ningú no tenia pressa i tothom anava xino-xano.

Una inacabable pista amb diverses variacions fa que els gr-

istes caminin xerrant relaxadament i des preocupats, fins i tot alguns aprofiten les darreres ametlles abandonades o alguns gotims de raïm que han sobreviscut a la verema. I com que

hem deixat de banda momentàniament el GR s'acorda que podríem pujar al Santuari de la Mare de Déu de la Bovera, inicialment no previst en l'itinerari.

Així doncs, ja ens teniu gairebé camp a través pujant fins al santuari, un indret molt estimat a la comarca, sobretot de Guimerà. L'edificació, restaurada en diverses èpoques, conserva en el seu interior restes d'un petit claustre romànic del segle XII, del que fou monestir femení cistercenc i filial del de la propera Vallbona. Des d'aquí dalt, tot i el dia mig boirós, ens permet divisar, a l'altra banda del fondal del riu Corb i ajaguda al llom de la muntanya, la vila de Ciutadilla, presidida per les enlairades ruïnes del seu cas-

tell. La veritat és que des d'aquest turó on es troba el santuari es divisa tota la comarca.

Enfilem finalment l'ampla pista que ens portarà, uns minuts més tard, a la part alta, damunt les primeres edificacions de Guimerà. La primera visió que se'ns presenta és la torre del castell de Guimerà, en reconstrucció, plena de grues i bastides, per introduir-nos una mica més endavant al clos del recinte emmurallat a través del Portal dels Senyors d'Evol i baixar a la placeta de l'església gòtica de Sant Sebastià (abans de Santa Maria), una notable construcció del segle XIV. Guimerà, una vila de la comarca d'Urgell situada a 555 m d'altitud i al peu del riu Corb, ens acull disposada a oferir-nos uns retorçats carrers, estrets, escalonats i en pendent, alguns d'ells mig coberts per arcs i porxos, que donen a aquest poble un aspecte gairebé medieval, motiu que serveix a algun establiment de restauració a oferir precisament això: grans àpats o sopars medievals, amb tota la parafernàlia pròpia de l'època gòtica, finalitzant, això sí, amb una factura a l'alçada de les circumstàncies.

Facana de Santa Maria de Verdú. Foto: J. Blanes

Santuari Mare de Déu de la Bovera. Foto: J. Blanes

Anant cap a Guimerà. Foto: Josep Blanes

Torre principal del castell de Guimerà. Foto: Blanes

Església de Sant Sebastià (s. XIV). Foto: J. Blanes

Voltes i porxada a Guimerà. Foto: Josep Blanes

De fet el poble és interessant de visitar i així ho reconeix tothom, fins al punt que l'any

1975 fou declarat monument històrico-artístic, tot i que encara queda per restaurar bona part d'aquest patrimoni.

Després de recórrer aquells carrers, els gristes s'escampen per allà on troben lloc per dinar i gairebé ningú no es queda a menjar a l'exterior, ja que el

dia s'ha tornat gris i la temperatura no convida a cruspir-se l'entrepà asseguts en un banc públic. La majoria opten pel restaurant a l'altra banda del riu Corb, a peu de la carretera, i on el nostre autocar ens recollirà ben aviat per tornar-nos cap a casa.

I fins la propera, ja a les portes de Nadal, que per aquest GR-3 ens farà arribar a un altre indret històric: Vallbona de les Monges.

Josep Blanes

Vista de Guimerà des de la part baixa del poble. Foto: Josep Blanes

ATENCIÓ CAMINAIRES!!!

RESERVEU-VOS LA DATA DEL 25 DE MARÇ PER PARTICIPAR A LA 43a MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ

**ENGUANY COMENÇARÀ I ACABARÀ A SANT PERE DE RIBES (CAN LLOSES)
INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS AL LOCAL SOCIAL**

GR-3: un recorregut per la Catalunya interior **GUIMERÀ - VALLBONA DE LES MONGES**

14a Etapa : Guimerà - Ciutadilla - Nalec - Rocafort de Vallbona - Vallbona de les Monges ; 12,900 km. aproximadament ; 46 participants ; 17 de desembre de 2000

Si en l'etapa anterior n'èrem pocs, en aquesta encara n'èrem menys, tot i que era recomenabla cremar algunes calories abans dels afartaments nadalencs que quasi teníem al damunt. Val a dir que en aquest sector del GR-3 el paisatge no és tan atractiu com en altres zones més muntanyoses o amb els camins entremig de grans boscos amb encisadors saltants d'aigua. Aquí res d'això: el paisatge és de secà, i com a màxim exponent hi ha camps d'ametllers i oliveres i molts conreus de cereals, amb algunes vinyes escadusseres. En tot cas, la nota verda a l'itinerari la van marcar algunes esclarissades pinedes, que gairebé sempre retallen el suau perfil dels erosionats turons d'aquesta Catalunya inte-

rior per on passem ara. Cal però atribuir, tant a aquest recorregut com a l'etapa anterior, el mèrit de passar per indrets carregats de pedres històriques, vestigis arquitectònics d'èpoques passades, més o menys restaurades, i que visitarem en el transcurs de cada itinerari.

O sigui que després de recomptar els assistents asseguts a l'autocar, l'almirall Agustí dona l'ordre de partença. Som-hi! Faríem cap al Coll de la Portella, a la carretera local L-201 que ve de Les Borges Blanques, i passant per Arbeca baixa cap a Guimerà i enllaça amb la C-240, que va de Montblanc a Tàrraga. Esmorzaríem al bar de la gasolinera del coll, i tot seguit cap a Guimerà, inici de l'etapa d'avui.

Poca estona després de sortir per una pista paral·lela al riu Corb, algú es queixa que ens hauríem d'haver acostat, o almenys no haver deixat de banda, les ruïnes gòtiques de santa Maria de Vallsanta, un altre monestir cistercenc femení, construït durant el segle XIII i depenent del santuari i monestir del puig de la Bovera. Ens conformem a fotografiar-lo amb el teleobjectiu. I de seguida som a Ciutadilla, poble que

Ruïnes del castell de Ciutadilla (s. XII-XIV i XVI). Foto: Josep Blanes

anàvem divisant des de la sortida. Ens hi enfilem, ja que fa pujador, i volem visitar les ruïnes (en restauració) del castell. Primer donem una ullada a l'església romànica de Sant Miquel, completament restaurada. A mesura que anem pujant observem les teulades completament gebrades, igual que els camps del fons de la vall que ja hem deixat enrera. També podem veure enlairat, a l'altra banda del riu Corb, el San-

Santa Maria de Vallsanta. Foto: Josep Blanes

Torre del castell de Ciutadilla. Foto: Josep Blanes

El grup davant una casa fortificada a Rocafort de Vallbona. Foto: Josep Blanes

pectant cadascun dels estils.

Sortim de Ciutadilla i ens reintegrem al camí i, tot i estar previst, deixem de banda el reagrupament de Nalec, potser a fi de guanyar temps i poder visitar a m b tranquil·litat el monestir de Vallbona de les Monges. Però ens anem acostant a un altre poble. Fem cap a Rocafort de Vallbona, amb

vol ningú, però potser que la causa de la distracció ha estat la gran quantitat de vesc que es pot observar als pins, i que en vigílies nadalenques tothom espera obtenir-ne un tros, perquè fins i tot alguns creuen que porta sort. El vesc és una planta paràsita, de nom *viscum album*, i viu totalment arrelada a les branques dels pins o dels arbres fruiters i també dels avets, creixent a costa de la saba dels arbres que l'acullen. La que trobem en aquests pins és la subespècie *austriacum* i és la que antigament servia per a fer amb les seves boles blanques una potent pega amb la qual s'untaven branques i on els ocells quedaven enganxats, fins que el caçador se'ls emportava.

Després de contemplar uns extensos camps de ravenisses florides, seguirem el camí que poca estona més tard ens portaria a la part alta de Vallbona. Sota nostre una ziga-zaga de la carrete-

tuari de la Mare de Déu de la Bovera, per on passarem en l'etapa anterior. Unes caòtiques ruïnes, de les quals resten en peu un mostrari d'arcs i murs de mides i estils ben diferents, ens donen la benvinguda al recinte del castell. També resta en peu la imponent torre principal del castell, de base rectangular, i que segurament serví de vigia de tota la vall. En tot el recinte s'evidencia la barreja d'intervencions fetes al llarg dels segles, des dels inicis romànics del segle XIII, amb els afegits gòtics dels segles XIV i XVI, fins a convertir-lo en palau renaixentista al segle XIX. Feina hi haurà a reconstruir-lo res-

un curt reagrupament per descobrir dins el poble una antiga casa adossada a una gran roca i amb una torre annexa al seu damunt, lloc que aprofitem per a fer-nos la típica foto de conjunt dels GR-istes. I tornem a reintegrar-nos al camí.

Porta lateral de l'abadia de Vallbona de les Monges. Foto: Josep Blanes

Ara ja directes per la pista que ens portarà a Vallbona, però després d'una marxa en una bifurcació amb el corresponent retorn al bon camí. La culpa no la

ra, i enmig, envoltat de cases, el monestir de Vallbona de les Monges, un dels més importants llocs de culte femení i convent de clausura de l'orde del Cister, amb la inevitable presència, darrere seu, de la grua de les obres de restauració. Tothom anà directe a l'entrada lateral, la qual dona accés a la recepció, vestíbul, sala d'espera i botiga de records i llibreria, i d'on parteixen les visites guiades per aquest monestir, del qual té cura la Di-

Arribada a la part alta de Vallbona de les Monges. Foto: Josep Blanes

Claustre gòtic de l'abadia de Valbona de les Monges. Foto: Josep Blanes

recció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. Però encara haguérem d'esperar una bona estona perquè sortís la darrera visita col·lectiva i poder entrar nosaltres. Prèviament havíem pogut fotografiar a l'exterior la porta oberta al braç nord del creuer, la qual és una portalada romànica del segle XIII, mentre al seu davant i adossats al mur de l'església hi ha tres sarcòfags romànics pertanyents al que fou l'antic fossar del recinte.

Després de recomanar-nos un estricte silenci -a una colla tan xerraire i sorollosa com la nostra- la guia ens conduí fins a un costat del claustre on inicià l'explicació, havent hagut de modificar el recorregut, donat que una de les ales del claustre -en forma de trapezi- era barrat per

tot seguit introduir-nos pròpiament a l'església, realitzada entre els segles XII i XIII, encara que el cimbori dit "de les hores" fou del segle XIV, igual que l'altre cimbori-campanar, ambdós de planta octogonal, tot i que aquest darrer, que és de més alçada, presenta vuit notables finestrals gòtics i cristalls filigranats. També a l'interior d'aquesta església hi ha més lapides sepulcral d'abadesses, mentre que a un costat del presbiteri hi ha enterrada la reina Violant d'Hongria, muller de Jaume

les obres de restauració, igual que altres dependències. Poguèrem veure a la sala capitular una sèrie de lapides sepulcral -si us plau, no les trepitgeu- de les abadesses del segle XIII, i

consistent, la qual ha estat atacada per les innombrables filtracions d'aigua, i que oferia un lamentable aspecte de taca continua d'humitat i descomposició, i que si els tècnics no s'afanyen a posar-hi remei la restauració serà molt difícil. El claustre en el qual ja s'està actuant presenta estils diferents a cadascuna de les seves ales i segons el segle en què es van realitzar (del XII al XV). Després de visitar altres antigues dependències, es finalitzà l'explicació al mig del pati del claustre. Creiem que fou molt interessant la visita a aquest monument, un dels vestigis més importants del nostre passat his-

Vista exterior del claustre i cimbori-campanar de Valbona. Foto: Josep Blanes

tòric.

Però com que ja s'havia fet l'hora de dinar, només acomiadar-nos de la guia i del monestir tothom desaparegué com si li haguessin posat un coet al cul, uns buscant l'autocar per cercar la bossa del dinar, altres perquè no els prenguessin la taula reservada al restaurant principal, ambdós situats a la part més alta del poble, al costat de la carretera. Finalment, ja tots tips i amb un rotet de "carajillo", ens encabírem dins l'autocar tot comentant que, pel que sembla, el GR-3 l'interromprem aquí fins que estigui completada la senyalització del sector que segueix. En un tres i no res desembarcàrem a l'estació de Vilanova. Fins al segle que ve!

Mentre la guia explicava cada cosa, poguérem observar el mal estat de la pedra que com forma bona part dels murs i de la volta de la coberta, així com dels cimboris, d'una pedra sorrenca i poc

Costat romànic del claustre de l'abadia de Valbona. Foto: Josep Blanes

Josep Blanes

Notícies i comentaris

SONDEIG AL PIC VELETA (SIERRA NEVADA) PER OBTENIR DADES DEL CANVI CLIMÀTIC

Durant el passat agost i setembre un equip de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb la Universidad Complutense i la Universidad de Alcalá de Henares, han realitzat un sondeig al cim del pic del Veleta, de 3.398 m, perforant fins a una profunditat de 100 metres a la roca viva, i s'ha instal·lat al seu interior una xarxa de termòmetres per enregistrar la temperatura del sòl a diferents profunditats. Per completar aquestes dades tèrmiques, s'ha instal·lat conjuntament al sondeig una petita estació meteorològica autònoma (que s'ha convertit, per la seva ubicació, en la més alta d'Espanya). Cal destacar que cap dels treballs realitzats ha suposat cap mena d'impacte ambiental.

Els integrants de la UB d'aquest equip, que compta amb la col·laboració del Parc de Sierra Nevada i de Cetursa, són els investigadors Ferran Salvador, Antoni Garcia Navarro, Lotmar Schulte, del Departament de Geografia Física i del Servei del Paisatge, i està coordinat pel catedrà-

tic de Geografia Física de la UB Antonio Gómez Ortiz i els professors David Palacios i Miguel Ramos.

Aquest equip fa anys que treballa a Sierra Nevada, i durant la campanya de 1999 va demostrar l'existència de gels fòssils en el si del Corral del Veleta i una àmplia extensió de sòl gelat (permafrost), que també s'estén per diferents retalls de pics de la serralada. Igualment va demostrar l'eficàcia morfològica del glaciariisme de la Petita Edat del Gel en tota la conca del Corral del Veleta. Aquestes dades palesen encara més el singular interès científic de Sierra Nevada dins el conjunt d'Europa. El projecte PACE (Permafrost and Climate Change in Europe) és un projecte d'investigació de la UE, en què participen vuit equips universitaris europeus. El seu objectiu principal és l'estudi científic del canvi climàtic a través de l'evolució tèrmica del sol i de l'aire en àrees de muntanya en un transecte que abarca des de Spitzberg fins a Sierra Nevada. L'objectiu d'aquesta experiència és aportar informació sobre l'evolució climàtica i sobre la tendència futura, tot contribuint a la millora del coneixement del canvi climàtic i ajudant a pre-

venir possibles riscos naturals i ajudar a la conservació i protecció de l'entorn.

HIVERN TRÀGIC ALS PIRINEUS

En tancar l'edició d'aquesta Revista, un cop més ens hem vist sorpresos per la darrera de les tràgiques notícies, que aquesta vegada han succeït al Ripollès, i més concretament al voltant dels cims del Fontlletera i del Balandrau, on un inesperat *torb* de prop de 180 km/hora s'encarregà de desfermar una terrible tempesta de vent i neu, -diuen la gent de Camprodon que era una cosa mai vista- i que s'ha cobrat un elevat nombre de víctimes, tot i que eren gent experta, notícia i detalls ja prou divulgats pels mitjans de comunicació. A les set víctimes mortals de la tempesta, aquest hivern cal afegir dos muntanyencs més que també van morir congelats a la Coma d'Ori, i un monitor d'esquí de Port Ainé, arrossegat per una allau, igual que un muntanyenc basc, colgat per una altra allau a Panticosa, i finalment la tràgica mort d'un esquiador d'snowboard a Andorra. Desitgem de tot cor que la llista s'aturi aquí.

Notícies i comentaris

Des d'aquestes planes hem de demanar a tothom que extremin la seva prudència, i que el coneixement i l'experiència es sobreposin a les rauxes i als excessos de confiança. La muntanya té males reaccions.

En donar des d'aquesta Revista el més sentit condol als familiars de les víctimes, se'ns acudeixen algunes reflexions a l'entorn de la qüestió. Una d'elles és fer-nos ressó de la petició que el president del CEC -alguns dels esquiadors morts eren membres d'aquesta entitat-, el bon amic Enric Nosàs, ha fet respecte a la cobertura dels telèfons mòbils, sobretot a les zones d'alta muntanya, i més al fons de les valls, on aquesta cobertura no hi arriba, i que podria ser solucionada amb la col·locació de repetidors estratègicament situats i que segurament resoldrien bona part d'aquests salvaments i significaria una nova garantia de seguretat per als excursionistes davant les emergències. Esperem que no s'oblidi aquesta possibilitat i que es posin en pràctica les mesures adients.

Una altra qüestió ha estat l'important ressó medi-

àtic que han tingut aquests successos, però sobretot aquest darrer del Ripollès.

És evident que els periodistes volen estar allí on es produeix la notícia i donar-la al seu públic. El cas és que desgraciadament, la muntanya, la neu, l'esquí o simplement l'excursionisme, diem-ne més agosarat, no és mai notícia. Això sí, quan hi ha morts, quan hi ha escenes tràgiques i de dolor dels qui estimen la muntanya, llavors sí que som totalment involuntaris-protagonistes. Tantes i tantes excursions, esquiades i travessies que es fan cada cap de setmana i que són francament reeixides, aquestes no tenen cap valor informatiu. Repeteixo, no som notícia.

I ja finalment, vejam si d'una vegada aquest país es dota d'un protocol de salvament, i en un cas com aquest tothom sap el que ha de fer, com ho ha de fer i qui és el qui comanda les operacions de rescat, deixant-se d'històries de competències entre Bombers, Mossos d'Esquadra i Guàrdia Civil i fins i tot declinant oferiments de l'Exèrcit. Si us plau, una mica de seny.

CONTROVERTIT CAMP DE GOLF A TORREBONICA (Terrassa)

Ja ens havien assabentat els de la Secció de Natura de la U.E. Sabadell que hi havia merder amb aquest projecte de camp de golf, i que ells hi estaven totalment en contra i que feien campanya perquè això no arribés a realitzar-se. Però resulta que el Departament de Medi Ambient de la Generalitat ha autoritzat el cabal de reg que els promotors d'aquesta instal·lació havien sol·licitat. Demanen 940.000 m³ a l'any d'aigua i ara es redueix la dotació a 671.887 m³/any. El permís comporta utilitzar aigua tractada procedent de la depuradora pública de Les Fonts-Terrassa, tot i que el Club de Golf ha de posar en marxa una planta

ESTALVIEU AIGUA:

EL GOLF LA NECESSITA!!

desalinitzadora, on s'ha de reduir el contingut de sals de l'aigua depurada per reg. Sobre aquesta planta hi ha un duríssim informe tècnic intern de Medi Ambient, on

Notícies i comentaris

es diu que el projecte, tant de la planta desalinitzadora com del sistema de reg, així com l'estudi d'infraestructures afectades, o també com es connectarà el conducte al col·lector de salmorres del Llobregat, "és absolutament incomplet i insuficient". Tot i amb això, el Conseller ha optat per donar el permís condicionat a la millora d'aquest projecte i a un control exhaustiu sobre l'impacte ambiental.

No cal dir que, de seguida, les parts afectades -tant a favor com en contra- han dit la seva. Així el grup ecologista ADENC, amb el suport de 17.000 signatures de rebuig i el de 165 entitats civiques, han recorregut, junt amb l'Ajuntament de Sabadell, davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, ja que al·leguen que "el golf privat i elitista" de Torrebonica "atempta contra la conservació de l'espai natural entre Sabadell i Terrassa". També preveuen que l'aquífer de Torrebonica, usat per subministrar aigua potable a Sabadell "pot quedar contaminat per herbicides i insecticides" i es recorda que el Parlament va comprometre's a protegir-lo.

No cal dir que els del

Club de Golf del Prat, promotors del desgavell, des que van decidir traslladar-se des de la vora del Llobregat fins a Torrebonica, no han parat de tenir entrebancs, i ara ja estan satisfets, i més tenint en compte que l'Ajuntament terrassenc es mostra favorable a aquesta instal·lació, si bé ho condicionen a un total control sobre l'impacte ambiental i barrant la possibilitat d'especulació immobiliària dels terrenys de l'entorn. Veurem en què queda tot això, després dels recursos i al·legacions.

S'AUTORITZA L'AMPLIACIÓ DE BAQUEIRA-BERET PER LA VALL D'ÀRREU

Està vist que el Departament de Medi Ambient i el seu Conseller no fan ni el més punyeter cas a cap de les demandes populars, ecologistes o simplement ciutadanes que es plantegen al nostre país. En la nota anterior a aquesta en teniu una bona mostra i recordeu que ja hem parlat de molins de vent i parcs eòlics autoritzats. Ara també s'han decantat per autoritzar l'ampliació de Baqueira-Beret per la vall d'Àrreu -qüestió ja comentada en anteriors edicions

d'aquesta revista-, encara que al·leguen que s'han retallat considerablement les pretensions inicials dels seus promotors. El conseller Puig diu que no vol entrar en contradicció amb la directiva de Habitats comunitària, i es revisarà la proposta catalana sobre espais ja inclosos en la Xarxa Natura 2000, entre els quals es troba la vall d'Àrreu. En tot cas, sospitem que aquesta revisió encara ens reduirà alguns dels 144 llocs inclosos en el PEIN, Pla d'Espais d'Interès Natural, ja que no tots disposen d'altres qualificacions per ser de protecció especial, perquè cal ser: parc nacional, parc natural, paratge natural d'interès nacional i reserves naturals (integrals o parcials). Sobretot si el Conseller anuncia la creació d'un Parc Natural de l'Alt Pirineu (!?) per "fer compatibles la pràctica de l'esquí i la preservació de la biodiversitat", maniobra que segons els ecologistes amaga l'exclusió de les 1100 ha de la vall d'Àrreu per poder executar el projecte d'ampliació sense infringir la normativa europea mediambiental. Us informarem d'on arriba aquest despropòsit.

El plaer de comprar

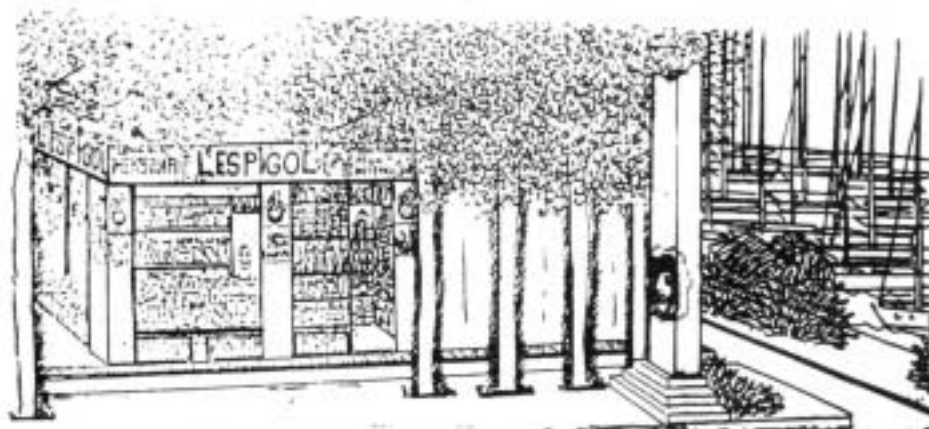
Botiga a Vilanova

c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 93 815 92 14

P La compra fàcil
PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN
ASSORTIT
DE
PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 93 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

Centre d'Estudis **BEEP MECA**

Únic Centre Col·laborador d'IBM de la Comarca del Garraf

CURSOS D'INFORMÀTICA I MECANOGRÀFIA AMB DIPLOMA IBM I AECEI

- ➔ Introducció als Ordinadors.
- ➔ Ofimàtica (Word, Excel, Access).
- ➔ Programació Visual Basic.
- ➔ Programació de Jocs.
- ➔ Programació de Pàgines WEB.
- ➔ Muntatge d'Ordinadors.
- ➔ IBM AS/400 (OS/400, CL, BD/400, SQL/400, QUERY/400, COBOL/400, RPG/400).
- ➔ Disseny, Autoedició i Retoc Fotogràfic.
- ➔ Gestió Comercial i Comptabilitat (Contaplus, Facturaplus i Univers).
- ➔ Nòmines i Seguretat Social (Nominaplus)
- ➔ Internet.
- ➔ Curs de Configuració i Manteniment de Xarxes (Novell, Windows NT).
- ➔ Sistema Operatiu LINUX **NOU**
- ➔ Mecanografia Convencional i per Ordinador.
- ➔ I també, Formació a Distància a través d'Internet amb Diploma IBM.

BEEP ORDENADORES

C. de l'Aigua, 14 (a 50 m. Església St. Antoni)
Tels. 93 814 24 05 / 93 814 12 96
Vilanova i la Geltrú

beepmeca@beepmeca.com
<http://www.beepmeca.com>

**MATRÍCULA
GRATUÏTA!!!**

Col·laborador oficial

EPSON **COMPAQ** TOSHIBA ZENITH **IBMC**

El Giralduillo

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/ Pelegrí Ballester, 19-21
Tel. 93 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

 **INTERSPORT
OLARIA**

TOT PER A L'ESPORTISTA

A Vilanova:
Pl Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

Al Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

McKinley
Alpina
Boreal

Ferrino
Coleman
Chiruca

Salomon
Line 7
Petzl

Trango
Columbia
Polar Mountain

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% en els articles de muntanya